

SUNUŞ YAZISI

Bültenimizin dördüncü sayısını sizlerle buluştururken, kültürel miras alanında son dönemde hem ulusal hem de uluslararası ölçekte yaşanan yoğun ve çok katmanlı gündemi birlikte değerlendirme fırsatı buluyoruz. Bu sayı da önceki sayılar gibi üyelerimizin değerli katkılarıyla koruma alanında farklı coğrafyalarda, farklı ölçeklerde yürütülen bilimsel, kurumsal ve mesleki faaliyetleri bir araya getiren zengin bir çerçeve sunuyor.

Sizlerle paylaşmak istediğimiz önemli bir haber, Uluslararası Anıtlar ve Sitler Konseyi'nin (ICOMOS) kurumsal hafızası açısından son derece önemli bir gelişme olan ve sizlerle geçişimiz aylarda açılışını paylaşmış olduğumuz PUBLICOMOS veri tabanında tarihsel arşiv bölümünün açılması. ICOMOS'un kuruluşundan bugüne uzanan belge, rapor ve kurumsal kayıtların açık erişime sunulması, hem araştırmacılar hem de uygulayıcılar için zengin bir kaynak oluştururken aynı zamanda kültürel miras alanındaki çalışmalarla ilgili bilgilere erişimi kolaylaştırıyor. İlgili platforma şu linkten ulaşılabilir: <https://publ.icomos.org/publicomos/jlbSai?html=Pag&page=Acc>

Ulusal ölçekte ise ICOMOS Türkiye'nin Genel Kurulu'na ve gündemine dikkat çekmek isteriz. Genel kurulu takiben gerçekleştirilen kamuya açık etkinlik, Türkiye'de kültürel mirasın korunması, yönetimi ve geleceğine ilişkin güncel konuların tartışıldığı; mesleki dayanışmanın ve ortak sorumluluğun

ICOMOS TÜRKİYE
Uluslararası Anıtlar ve Sitler Konseyi Türkiye Milli Komitesi

**ICOMOS TÜRKİYE MİLLİ KOMİTESİ
2025 YILI OLAĞAN GENEL KURULU**

13 Aralık 2025 Cumartesi
İTÜ Taşkışla 109 Numaralı Salon, İstanbul

13.30 – 15.00 GENEL KURUL
15.00 – 17.00 PANEL [Tüm katılımcılara açıktır]

**UNESCO DÜNYA MİRASI ADAYLIK SÜREÇLERİNDE
YENİ GELİŞMELER VE ARAÇLAR**

Moderatör: Nevra Ertürk Güngör

**15.00-15.30 Dünya Mirası Bağlamında Miras Etki Değerlendirmesi
Rehberi ve Türkiye'ye Uyarlanması**
Ayşe Ege Yıldırım | Özgün Özçakır | Esra Ekşi Balcı

15.30-16.00 Dünya Mirası: Kavramsal Gelişim ve Güncel Tartışmalar
Nisa Semiz

**16.00-16.30 Dünya Miras Listesi Adaylık Süreçleri: Türkiye'den
Deneyimler** | Yıldırım İnan

16.30-17.00 Sorular / Kapanış

yeniden üretildiği bir platform olarak değerlendirilmekte. Bu yılki programı sizlerle paylaşıyoruz.

Dördüncü sayımızda yer alan tüm başlıklar, kültürel mirasın yalnızca korunması gereken bir değer değil; sürekli üretilen, tartışılan ve yeniden yorumlanan dinamik bir alan olduğunu bir kez daha ortaya koyuyor. Bu bülteni hazırlarken hedefimiz, farklı etkinlik ve gelişmeleri yan yana getirerek ortak bir düşünme zemini oluşturmak oldu. İlginiz ve katkılarınız için teşekkür eder, bir sonraki sayıda yeniden buluşmayı dileriz.

Editörler:

Figen Kıvılcım Çorakbaşı ve Mert Nezih Rifaioğlu

HABERLER

ICOMOS Türkiye Genç Uzmanları ve Uzman Adaylarını Destekliyor!

ICOMOS Türkiye Eğitim Desteği ve Burs Komisyonu

ICOMOS Türkiye bünyesinde 2025 yılının Temmuz ayında kurulan Eğitim Desteği ve Burs Komisyonu, kültür varlıkları alanında faaliyet gösteren genç uzmanlar ile uzman adaylarının, Türkiye dışında gerçekleşen yaz okulu, atölye çalışması ve kısa süreli eğitim programlarına katılımlarını desteklemeyi amaçlamaktadır. Komisyon, başvuruları yönergesinde tanımlanan ölçütler ve ICOMOS Türkiye Yönetim Kurulu tarafından ayrılan bütçe çerçevesinde değerlendirilerek uygun bulunan adaylara burs desteği sağlamaktadır.

2025 yılında Komisyon tarafından; **Olympiapark Münih: Koruma Yönetim Planı Tasarımı Yaz Okulu ve Anıt Koruma Üzerine 55. Andrés Román Yaz Kursu** uluslararası etkinlikleri için altı genç uzmana kabul aldıkları bu etkinliklere katılımları için sınırlı bir mali destek sağlanmıştır.

“Olympiapark Münih: Koruma Yönetim Planı Tasarımı” Yaz Okulu (4-7 Eylül 2025)*

ICOMOS Almanya Emerging Professionals Çalışma Grubu (EPWG), Münih Teknik Üniversitesi, EPWG Portekiz, EPWG Belçika ve ICOMOS Üniversite Forumu iş birliğiyle “Olympiapark Münih: Koruma Yönetim Planı Tasarımı” başlıklı yaz okulu 4-7 Eylül 2025 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Bu yaz okulu, 20. yüzyılın ikonik miras alanlarından biri olan ve şu anda Almanya’nın UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesi’nde yer alan Münih Olimpiyat Parkı’na odaklanmıştır ve genç uzmanlar ile öğrencilere, Dünya Mirası adaylığı için temel gerekliliklerden biri olan Koruma Yönetim Planı (CMP) hazırlanma sürecine doğrudan katılma imkânı sunmayı amaçlamıştır.

Olympiapark Munich: Conceptualising a Conservation Management Plan, yaz okulu duyuru poster (Kaynak: ICOMOS Almanya web sayfası)

Bu etkinliğe katılım için üç genç uzman desteklenmiştir. “Olympiapark Münih: Koruma Yönetim Planı Tasarımı” Yaz Okulu’na katılan genç uzmanlar, programı modern miras alanlarında koruma yönetim planı süreçlerini çok paydaşlı bir ortamda, yerinde deneyimleme olanağı sunan yoğun ve öğretici bir çalışma olarak değerlendirmektedir. Katılımcılardan H. İlke Alatl, EPWG ekibinin dinamik ve sorumluluk sahibi yapısının, hiyerarşiyi azaltan çalışma ortamının ve katılımcıların kendi çalışma gruplarını oluşturmalarına imkân veren yöntemlerin, fikir alışverişini güçlendirdiğini vurgulamıştır. Elif Aktop, kısa sürede alanın tarihsel ve mekânsal arka planını kavramayı sağlayan yoğun bilgi akışının yanı sıra, modern miras için koruma yönetim planı hazırlamanın ve çok paydaşlı alanlarda dengeli yönetimin zorluklarına ilişkin önemli farkındalıklar kazandığını belirtmektedir. Başak Kalfa ise, Olympiapark’ın Dünya Mirası adaylık sürecini yerinde gözlemlemenin ve farklı ülkelerden katılımcılarla yürütülen grup

çalışmalarının modern mirasın korunmasına dair bakış açısını zenginleştiren değerli bir deneyim sunduğunu ifade etmektedir.

“Anıt Koruma Üzerine 55. András Román Yaz Kursu / ICOMOS Üniversite Forumu” (6-10 Temmuz 2025) *

ICOMOS Uluslararası'nın, 2025 yılı ICOMOS Üniversite Forumu Uluslararası Yaz Okulu'nu düzenleme görevini ICOMOS Macaristan Millî Komitesi'ne vermiştir. Bunun üzerine ICOMOS Macaristan Millî Komitesi, ICOMOS Avusturya, ICOMOS Slovenya, Széchenyi István Üniversitesi, Óbuda Üniversitesi Ybl Miklós Mimarlık Fakültesi, Budapeşte Teknoloji ve Ekonomi Üniversitesi Mimarlık Fakültesi, Pécs Üniversitesi Mühendislik ve Bilgi Teknolojileri Fakültesi, Tokaj Üniversitesi ve Macar Rönesans Vakfı iş birliğiyle **“Anıt Koruma Üzerine 55. András Román Yaz Kursu / ICOMOS Üniversite Forumu 6-10 Temmuz 2025 tarihleri arasında gerçekleştirmiştir.** Yaz okulunun ana fikri olan “anıt ve çevresi” ilişkisi; malikâneler, geleneksel mimari miras ve endüstri mirasının güncel durumu ile uyarlamalı yeniden kullanım üzerinden ele alınmıştır. “Anıt Koruma Üzerine 55. András Román Yaz Kursu / ICOMOS Üniversite Forumu”nun ICOMOS Türkiye tarafından desteklenen katılımcıları, programı yoğun ama çok katmanlı bir öğrenme ve uluslararası etkileşim ortamı sunan, akademik açıdan besleyici bir deneyim olarak değerlendirmişlerdir.

Ayşegül Nebioğlu, farklı ülkelerden uzmanlarla birlikte çalışmanın ve yerel mimarlık odaklı

saha gezilerinin, koruma alanındaki bilgi ve farkındalığını önemli ölçüde artırdığını; sıcak ve misafirperver bir ortamda geniş bir mesleki ağ kurma imkânı bulduğunu vurgulamaktadır. Gamze Kahraman, endüstri mirası odaklı atölye çalışmaları ile seminer ve saha gezilerinin, Macaristan ve diğer Avrupa ülkelerinin koruma yaklaşımlarını Türkiye'deki uygulamalarla karşılaştırma olanağı sunduğunu; çok disiplinli iş birliğinin önemine dair farkındalık kazandığını belirtmiştir. Merve Eylül Zorlu ise titizlikle kurgulanan programın, kültürel mirasın yalnızca uzmanlara ait teknik bir alan değil, farklı disiplinler ve kamu kurumlarının ortak katkısıyla sürdürülebilir canlı bir değer olduğunu gösterdiğini; gelecekte katılacak öğrencilere atölye ve saha çalışmalarına daha etkin bir rol alabilmeleri için önceden hazırlık yapmalarını önermektedir.

ICOMOS Türkiye Eğitim Desteği ve Burs Komisyonu, dünya genelinde ICOMOS veya benzer kuruluşlar tarafından düzenlenmekte olan etkinlikleri takip etmeye ve uygun görülen etkinlikler için başvuru yapıp kabul alan genç uzmanları mali olarak desteklemeye devam edecektir. Önümüzdeki aylar için ICOMOS Türkiye desteğinden faydalanan genç uzmanların katılacağı deneyim aktarım buluşmaları planlanmaktadır.

**Katılımcıların görüşleri etkinlikler sonrasında ICOMOS Türkiye Eğitim Desteği ve Burs Komisyonu'na ilettikleri değerlendirme raporlarından derlenmiştir.*

10 Temmuz 2025 Budapeşte Tarih Müzesinde University Forum Summer School'25 katılımcıları için düzenlenen sertifika töreni (Kaynak: ICOMOS Macaristan)

ICOMOS 60 Yaşında: ICOMOS Olağan Genel Kurulu, Bilimsel Sempozyumu ve 60. Yıl Kutlamaları Lumbini – Katmandu / Nepal’de Gerçekleşti!

Esra Ekşi Balcı

ICOMOS Olağan Genel Kurulu, Danışma Kurulu toplantıları ve Bilimsel Sempozyumu, 11-19 Ekim tarihlerinde Nepal’in Lumbini kentinde gerçekleştirilmiştir. Buddha’nın MÖ 6. yüzyılda doğduğu yer olarak kabul edilen ve 1997’den bu yana UNESCO Dünya Mirası Listesi’nde yer alan Lumbini, hem tarihî hem manevi değeriyle bu yılki “Miras ve Dirençlilik Algıları” temasına anlamlı bir ortam sunmuştur. Lumbini; Maya Devi Tapınağı, manastır kalıntıları ve İmparator Aşoka’nın sütununu içeren önemli bir hac merkezidir.

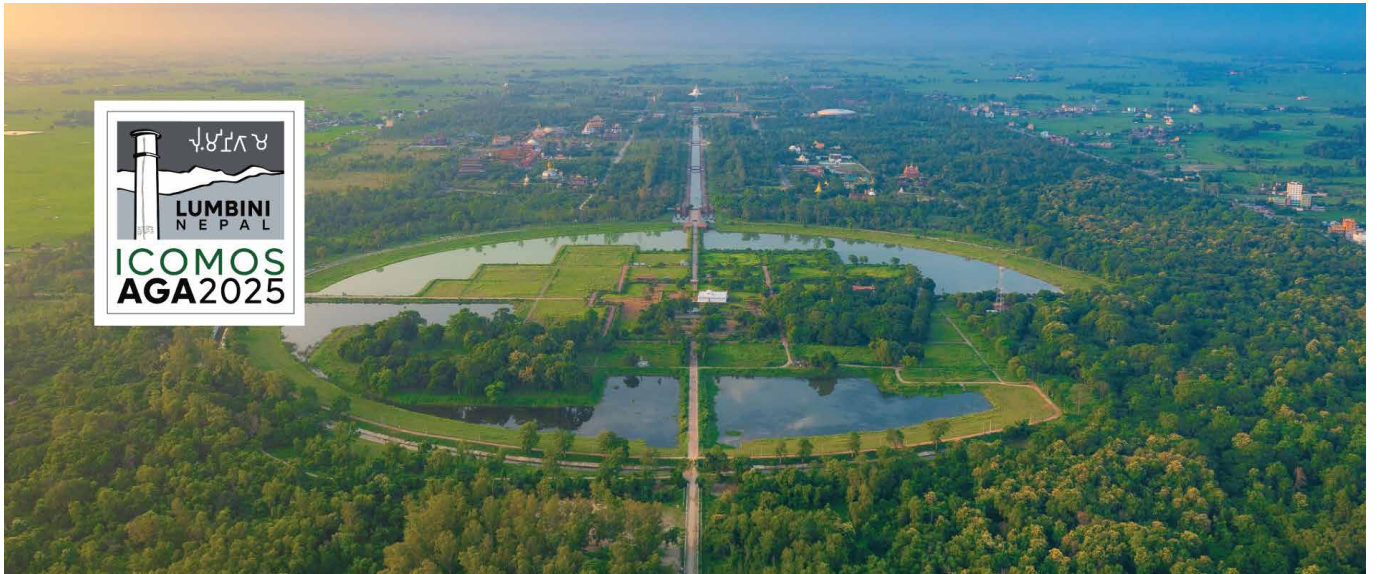
ICOMOS’un 60. yılı, 14 Ekim’de düzenlenen özel etkinlikte kutlanmıştır. Danışma Kurulu Başkanı Kerime Danış’ın kuruluşun altmış yıllık faaliyetlerine dair sunumunun ardından, ICOMOS Başkanı Teresa Patricio, Onursal Başkan Toshiyuki Kono ve bölgesel başkan yardımcıları kurumun karşılaştığı güncel zorlukları ve

ICOMOS’un 60. Yılı Nepal’de Düzenlenen Etkinliklerle Anıldı

Fotoğraf 2. Lumbini Budist Üniversitesi kapalı avlusunda etkinliğe katılan ICOMOS üyeleri 60. yıl fotoğrafında. (Kaynak: ICOMOS Nepal facebook sayfası)

geleceğe ilişkin vizyonlarını paylaşmış ayrıca uluslararası koruma alanındaki 60 yıllık birikim, bilimsel komitelerin gelişimi ve bundan sonraya dair öncelikleri değerlendirmiştir. Genel Kurul’da Etik İlkeler dokümanı; üyeler arası iletişim, çeşitlilik, ayrımcılık yasağı ve personelle ilişkiler gibi başlıklarda daha açık hükümler içerecek şekilde güncellenmiştir.

Fotoğraf 1. Dünya Miras Alanı olan Lumbini Kutsal Bahçesi ve etkinlik logosu (Kaynak ICOMOS AGA 2025 web sayfası)

Bilimsel Sempozyum ICOMOS'un 2024-2027 yılları için kabul edilen üç yıllık bilimsel planının "Afet ve çatışmalara dayanıklı miras: hazırlık, müdahale, iyileşme" temasını esas alarak gerçekleşmiştir. Bu üç yıllık planın ilk yılına ait "hazırlık" aşaması çerçevesinde; Bilimsel Sempozyum "Miras ve dirençlilik algıları - afet risk azaltımı ve hazırlık" başlığını benimsemiş ve üç alt temada bu konuyu ele almıştır. Çatışmanın ve hibrit savaşın mirasa etkileri; doğal afetler ve çoklu-risk ortamlarında mirasın korunması; barış, şefkat ve toplumsal adaleti destekleyen miras odaklı yaklaşımlar söz konusu alt temalar olmuştur.

Sempozyuma 50'den fazla ülkeden yaklaşık 300 temsilci katılmış; 241 başvuru arasından seçilen 150 özet yukarıdaki üç tematik oturumda sunulmuştur. Bilimsel sempozyum programı boyunca Lumbini ve çevresindeki arkeolojik alanlara, Kapilvastu Bölgesi'ndeki önemli Budist

miras noktalarına ve 2015 Gorkha Depremi sonrasında on yıllık iyileşme sürecinden geçen Kathmandu Vadisi'ne sahagezileri düzenlenmiştir. Bu geziler, hem afet sonrası koruma deneyimlerini yerinde görme hem de miras ve risk ilişkisinin mekânsal boyutlarını değerlendirme imkânı sunmuştur. Etkinliğin kapanışında ICOMOS Nepal Başkanı Gyanin Rai, Lumbini Meydanı'nda "Miras ve Barış" temalı bir bildiri paylaşmıştır. Teknik oturumları içeren ayrıntılı sonuç belgesi yakın zamanda yayımlanacaktır.

Türkiye'den Genel Kurul ve Sempozyuma; aynı zamanda ICOMOS-ICORP Başkanı ve ICOMOS Uluslararası yönetim kurulu üyesi olan Zeynep Gül Ünal Bilimsel Sempozyum Düzenleme Komitesi üyesi olarak; Zeynep Ece Atabay bilimsel sempozyumun "Çatışma" başlıklı alt temasında uluslararası başkan olarak; Erkan Kambek ve Esra Ekşi Balcı "Afet" ve "Barış" alt temalarında sunumlar yapmak üzere katılmışlardır.

Fotoğraf 3. ICOMOS 60. yıl pastası kesilirken. Soldan sağa; ICOMOS Nepal Başkanı Gyanin Rai, ICOMO 2025 Genel Kurul ve Bilimsel Sempozyumu Düzenleme Kurulu Başkanı Kai Weiss, Lumbini Kalkınma Vakfı Başkan Yardımcısı Dr. Lharkyal Lama (Khenpo Chimed), ICOMOS Danışma Kurulu Başkanı Kerime Danış, ICOMOS Başkanı Teresa Patricio. (Kaynak: ICOMOS Nepal facebook sayfası)

AI in Cultural Heritage – The Fundamentals: Kültürel Miras Alanında Yapay Zekâ Kullanımı Üzerine Çevrimiçi Atölye

Pınar Aykaç

Columbia Global Resilience fund tarafından fonlanan AI-Enhanced Decision Support Model for Cultural Heritage Preservation in Post-Earthquake Environments: PreservAI Projesinde Columbia Üniversitesi'nden Jorge Otero-Palios, Bilge Köse, Kıvanç Köse; Ortadoğu Teknik Üniversitesi'nden Neriman Şahin Güçhan, A. Güliz Bilgin Altınöz, Özgün Özçakır, Pınar Aykaç, Çağıl Ezgi Aydemir; İskenderun Teknik Üniversitesi'nden Mert Nezih Rifaioğlu yer almaktadır.

Proje ekibi tarafından 19 ve 22 Kasım 2025 tarihlerinde Columbia Üniversitesi, Ortadoğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) ve İskenderun Teknik Üniversitesi (İSTE) iş birliğiyle AI in Cultural Heritage: The Fundamentals başlıklı çevrimiçi atölye çalışması gerçekleştirilmiştir. Çalıştay kültürel miras alanında yapay zekâ uygulamalarının temellerini ele alan iki günlük bir program şeklinde kurgulanmıştır. Etkinlik, yapay zekanın yapıli çevre, mimarlık ve özellikle de kültürel miras alanlarında artan rolüne dikkat çekerek katılımcılara hem kavramsal hem de teknik açıdan geniş bir çerçeve sunmayı hedeflemiştir.

Atölyenin ilk gününde Columbia Üniversitesi Mimarlık, Planlama ve Koruma Lisansüstü Programı'nda (GSAPP) Mevcut Yapılar İçin Yapay Zekâ Uygulamaları (AI for Existing Buildings) dersinin yürütücüsü Dr. Kıvanç Köse, yapay zekâ tabanlı araçları tanıtımından sonra temel kodlama ve komut yazımına dair uygulamalı bir giriş dersi vermiştir. Bu temel giriş dersinde ayrıca yapay zekânın kültürel miras alanındaki kullanım olanakları ve bu kullanımlarda yararlanılan dijital araçlara yönelik uygulamalı bir sunum gerçekleştirmiştir.

İkinci gün, yapay zekâ teknolojilerinin özellikle kültürel mirasın korunması kapsamında

AI in Cultural Heritage: The Fundamentals

An Online Workshop
Workshop Instructor: Kıvanç Köse, Adjunct Assistant Professor, Columbia University

Yapay Zekâ ve Kültürel Miras Atölyesi Tamamlandı

Harnessing Artificial Intelligence for Historic Preservation

Artificial Intelligence is rapidly expanding its influence within architecture and historic preservation. This workshop explores the fundamental principles of AI's use in cultural heritage, focusing on applications for post-disaster earthquake zones and the innovative opportunities AI presents for engaging with our built environment.

Workshop Structure & Schedule:

Day 1: Foundations
Wednesday, November 19
10:00 AM – 1:00 PM (NY) / 6:00 PM – 9:00 PM (TR)
• Introduction to AI tools in Cultural Heritage
• Basic introduction to coding and scripting

Day 2: Application & Ideation
Saturday, November 22
10:00 AM – 1:00 PM (NY) / 6:00 PM – 9:00 PM (TR)
• Students will develop an idea to solve a problem related to the adaptation or preservation of existing buildings.
• Propose an AI-based solution and present it in an "elevator pitch" talk.

November 19 & 22, 2025
10:00 AM – 1:00 PM (NY) / 6:00 PM – 9:00 PM (TR)
Online via Zoom

Please Scan To Register

Participation is limited, but the workshop will be broadcast live for those interested via Zoom.

A collaborative workshop presented by:
• Columbia University, Department of Historic Preservation
• Middle East Technical University, Graduate Program in Conservation of Cultural Heritage
• İskenderun Technical University, Department of Architecture
• Columbia Global Center Istanbul

COLUMBIA GSAPP ODTÜ METU İSKENDERUN TECHNICAL UNIVERSITY İSTANBUL GLOBAL CENTER

sunduğu olanaklara odaklanmıştır. Bu kapsamda, Columbia Üniversitesi GSAPP programından 12 yüksek lisans öğrencisi, ODTÜ Kültürel Mirası Koruma Lisansüstü Programı'ndan 6¹ öğrenci ve İSTE Mimarlık Bölümü'nden 6² öğrenciden oluşan katılımcılar kültürel miras alanlarının korunması ve günümüze uyarlanmalarıyla ilişkili çeşitli ihtiyaçlara yapay zekâ tabanlı olası çözümleri içeren kısa sunumlarını tartışmaya açmışlardır. Türkiye'den katılan öğrenciler, özellikle afet sonrası ilk müdahalelerde yön bulma, hasar tespiti, kentsel iyileşme ve yeniden inşa süreçlerinde yapay zekânın olası katkıları, yapay zekanın barındırdığı önyargı ve sistematik hatalar ile gelecekteki kullanım alanları üzerine yoğunlaşmışlardır.

¹ ODTÜ Kültürel Mirası Koruma Lisansüstü Programı Katılımcıları: Çağıl Ezgi Aydemir Karakaş, Tuğçe Halıcı, Fatma Kuş, Parnian Nemati, Feyza Ümmü Çelik, M. Alp Yılmaz

² İSTE Mimarlık Bölümü Katılımcıları: Joudy Chriteteh, Selin Gümüş, Esra Zeynep Çaylı, Efe Kılınç, Osman Baran, Halil Mert Eskici ve Ali Abdellatif

DOCOMOMO_Türkiye'den Haberler | Yaz Dönemi Etkinlikleri

Yeşim Erdal

DOCOMOMO_Türkiye Ulusal Çalışma Grubu, yaz döneminde iki yeni etkinlik dizisinin başlangıcını yapmıştır. Bunlardan ilki, DOCOMOMO_Türkiye Teknoloji Komitesi tarafından iki yılda bir düzenlenecek olan ve modern mimarlık mirasının korunmasında özgün yapı teknolojilerinin belgelenmesi ile güncel müdahale yöntemlerine odaklanan konferans dizisidir. Bu kapsamda, 19 Haziran'da Yıldız Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi ev sahipliğinde gerçekleştirilen “Modern Mimarlık Mirasını Koruma Uygulamaları: Güçlendirme Yaklaşımları” başlıklı ilk konferansta, çeşitli müdahale yöntemleri hem genel çerçevede hem de kampüs yapılarından örneklerle tartışılmıştır.

“DOCOMOMO_Türkiye Sahada” başlıklı ikinci etkinlik dizisi kapsamında ise, Yıldız Teknik Üniversitesi ve Belçika merkezli BEINSITU Sustainability Institute işbirliğiyle bir çalıştay düzenlenmiş; ardından Brüksel’de bir sergi ziyarete açılmıştır. 2025 yılının Brüksel’de Art Deco Yılı ilan edilmesi ve Avrupa’nın birçok şehrinde Art Deco akımının 100. yılının kutlanması sebebiyle, çalıştay ve sergi programında İstanbul ve Brüksel arasında Art Deco üzerinden kültürel bir köprü kurulması hedeflenmiştir. 27 Ağustos–9 Eylül tarihlerinde YTÜ Mimarlık Fakültesi’nde düzenlenen “DOCOMOMO_Türkiye Sahada: Modern Miras Çalıştayı I” başlıklı çalıştaya farklı üniversitelerin ön lisans, lisans ve lisansüstü programlarından öğrenciler katılmıştır. Çalıştayda, İstanbul’un Art Deco mirası bağlamında öne çıkan Talimhane semtine odaklanılmış; öğrencilerin alandaki yapıları ve mimari dokuyu incelemeleri, belgelemeleri ve yeniden yorumlamaları amaçlanmıştır. 19 Eylül–3 Ekim’de ziyarete açılan “Bridging Art Deco: A Hidden Heritage from Istanbul to Brussels...” başlıklı sergide ise, çalıştay çıktılarının yanı sıra,

DOCOMOMO_Türkiye Teknoloji Komitesi’nin “Modern Mimarlık Mirasının Korunmasında Güçlendirme Yaklaşımları” başlıklı etkinliğinin katılımcıları.

“DOCOMOMO_Türkiye Sahada” programı kapsamında düzenlenen çalıştayın katılımcıları.

İstanbul'un Art Deco mirasının örneklerinden oluşan bir seçkiye yer verilmiştir. 20-21 Eylül'deki Avrupa Miras Günleri'nde de açık kalan sergi, Avrupa Birliği Nezdinde Türkiye Cumhuriyeti Daimî Temsilciliği ve Türkiye Cumhuriyeti Brüksel Büyükelçiliği tarafından desteklenmiştir. "Bridging Art Deco..." sergisinin 23 Şubat 2026 tarihinde İstanbul'da YTÜ Mimarlık Fakültesi'nde ziyarete açılması planlanmaktadır.

Brüksel'de ziyarete açılan "Bridging Art Deco: A Hidden Heritage from Istanbul to Brussels" sergisinden bir görünüm

DOCOMOMO_Türkiye'den Haberler | Poster Sunuşları ve Sergiler

Yeşim Erdal

DOCOMOMO_Türkiye Ulusal Çalışma Grubu'nun 2004 yılından itibaren her yıl farklı bir üniversitenin ev sahipliğinde düzenlediği "DOCOMOMO_Türkiye Poster Sunuşları - Türkiye Mimarlığında Modernizmin Yerel Açılımları" etkinliğinin yirmi birincisi, bu yıl 21-22 Kasım 2025 tarihlerinde Necmettin Erbakan Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Mimarlık Fakültesi'nin desteğiyle çevrimiçi olarak gerçekleştirilmiştir. Etkinlikte, Türkiye'nin çeşitli illerinden 20. yüzyılda üretilmiş modern mimarlık mirası kapsamına girebilecek yapı, yapı grubu ve yerleşimler tanıtılmıştır.

"Poster Sunuşları"nın en temel amaçlarından biri, mevcut literatürün sınırlarını aşarak modern mimarlığın daha iyi anlaşılması ve korunması odağında geniş katılımlı bir belgeleme çalışması ortaya koymaktır. Ayrıca 20. yüzyıl Türkiye mimarlığının bugüne kadar belgelenememiş örneklerine, özellikle büyük kentler dışındaki üretime dikkat çekmek ve modern mimarlığın yeniden yorumlanacağı bir tartışma ortamının yaratılması da hedeflenenler arasındadır. Yıllar içinde önemli bir bilgi birikimi oluşturulmasını sağlayan "Poster Sunuşları"nda bugüne kadar toplam 1607 sunuş gerçekleştirilmiş; 1582 farklı yapı/yapı grubu/yerleşim örneği sunulmuştur. Bu süreçte her ilin modern mimarlık envanteri

DOCOMOMOTürkiye Poster Sunuşları Düzenlendi

DOCOMOMO_Türkiye "Türkiye Mimarlığında Modernizmin Yerel Açılımları XXI - Poster Sunuşları" (2025) etkinlik afişi.

giderek zenginleşmiş olup, elde edilen bu birikimi daha geniş bir kitleyle paylaşmak amacıyla, “Poster Sunuşları Kent Envanteri Sergileri” düzenlenmeye başlanmıştır. Başta TMMOB Mimarlar Odası’nın kent şubeleri olmak üzere çeşitli sivil toplum kuruluşlarının işbirliğiyle gerçekleştirilen bu sergilerde, “Poster Sunuşları”nda yer almış ve ilgili kente ait yapı/yapı grubu/yerleşim örneklerinin posterleri bir araya getirilerek kentlilerle buluşturulmaktadır. 24 Kasım

2023’te Bursa’da, 31 Ekim 2024’te Trabzon’da, 2025 yılı içinde ise 12 Nisan’da Denizli’de, 10 Ekim’de Bursa’da, 30 Ekim’de Antalya’da ve 14 Kasım’da Balıkesir’de açılışı yapılan sergilerin bir sonraki adresi 14-17 Mayıs 2026 tarihlerinde Eskişehir olacaktır. “Kent Envanteri Sergileri”ne ilişkin duyurulara DOCOMOMO_Türkiye’nin sosyal medya hesaplarından, çevrimiçi poster sunuşlarının kayıtlarına ise youtube kanalından erişilebilir.

Türkiye’de Modern Mimarlık Mirasının Korunmasına Yönelik Güncel Tartışmalar Seri Etkinlikleri

Şeyda Şen

ICOMOS Türkiye, ISC20C Türkiye ve ISCARSAH Türkiye Ulusal Bilimsel Komiteleri ile iş birliği içerisinde, üç ayrı oturumdan oluşan “Türkiye’nin Modern Mimarlık Mirasının Korunmasına Yönelik Güncel Tartışmalar” başlıklı seri etkinliğini, 3, 7 ve 9 Temmuz 2025 tarihlerinde çevrimiçi olarak düzenlemiştir.

Serinin ilk etkinliği, ISC20c TÜRKİYE Ulusal Bilimsel Komitesi tarafından 3 Temmuz 2025 günü düzenlenmiş; “Türkiye’de 20. Yüzyıl Mirasının Güncel Sorunları” başlıklı etkinlik, T. Elvan Altan moderatörlüğünde gerçekleştirilmiştir. Etkinlik kapsamında, H. İlke Alatl ve Şeyda Şen tarafından “İstanbul Ataköy I-II. Kısımlar ve 20. Yüzyıl Konut Mirasının Korunması”, Nilüfer Baturayoglu ve Cem Dedekarginoğlu tarafından “Ankara İller Bankası: Modern Miras ve Rekonstrüksiyon”, Yıldız Salman ve Burak Öztürk tarafından “Bursa Merkez Bankası Binası ve Dünya Miras Alanlarında 20. Yüzyıl Katmanına Bakış” başlıklı sunumlar gerçekleştirilmiş, Türkiye’nin farklı illerinden çeşitli örnekler üzerinden modern mirasın güncel sorunları tartışılmıştır.

Serinin ikinci etkinliği, ISCARSAH TÜRKİYE Ulusal Bilimsel Komitesi tarafından 7 Temmuz 2025 günü düzenlenmiş; “Modern Mirasın

Modern Mimarlık Mirası Üzerine Güncel Tartışmalar Düzenlendi

Korunmasına Engel Olarak Sunulan Temel Gerekçe: Taşıyıcı Sistem” başlıklı etkinlik, Emre Kishalı moderatörlüğünde gerçekleştirilmiştir. Etkinlik kapsamında, Murat Alaboz tarafından “Kültür Mirası Niteliğindeki Betonarme Yapıların Korunmasında Strüktürel Çözümler: Türkiye’den ve Dünya’dan örnekler”, Orhan Mete Işıkoğlu tarafından “Kültür Mirası Niteliğindeki Betonarme Yapıların Korunmasında Kayıplar, Yitip Gidenler: Türkiye’den koruma mühendisliği- sistem sorunsalı” başlıklı sunumlar gerçekleştirilmiş, modern mimari mirasın korunması konusundaki güncel yaklaşımlar ve uygulamalar tartışılmıştır.

Serinin üçüncü ve son etkinliği, 9 Temmuz 2025 günü, Burçin Altınsay moderatörlüğünde “Modern Miras ve Arkeoloji Müzeleri” başlığıyla düzenlenmiştir. Etkinlik kapsamında, Tuğba Sağıroğlu tarafından “Türkiye’de Modern Arkeoloji Müzelerinin İnşa ve Dönüşüm Süreçleri” ve Doğan Tekeli tarafından “Modern miras Antalya Müzesi’nin müellifiyle konuşuyoruz” başlıklı sunumlar gerçekleştirilmiş, Doğan Tekeli’nin 1960’lı yılların ilk yarısında tasarladığı Antalya Arkeoloji Müzesi’nin yıkılma kararı tartışılmıştır.

İzmir Tarihi Liman Kenti Upstream Process Deneyimi

Bilge Nur Bektaş, Ahu Sönmez

Upstream Process UNESCO Dünya Miras Komitesinin Danışma Organlarının ve Sekreteryasının bir adaylığın hazırlanmasına yönelik tavsiye, danışma ve analizlerini Taraf Devlete doğrudan sağlaması çalışması . Ülkemizde, Gaziantep Yesemek Taş Ocağı ve Heykel Atölyesi 'nden sonra ikinci kez İzmir Tarihi Liman Kenti'nde deneyimlendi.

Çalışma, İzmir Tarihi Liman Kenti Alan Başkanlığı'nın talebi doğrultusunda, Kültür ve Turizm Bakanlığı ile yapılan görüşmelerle 2022 yılında başlatıldı ve 2025 yılında gerçekleştirildi. İzmir Kalkınma Ajansı tarafından fonlanan çalışmaya, İzmir Valiliği, İzmir Büyükşehir Belediyesi, Konak Belediyesi, TARKEM, Kazı başkanlıkları, meslek odaları ve alanın diğer ilgili paydaşları aynı destek sağladı.

İki alt çalışma olarak kurgulanan çalışmanın ilk aşamasında, adaylık dosyası teması ve kurgusunun uygunluğu masa başı çalışmalarla değerlendirildi. Listede yer alan diğer alanlar da gözetilerek aday varlığın üstün evrensel değer beyanı, varlığın tanımı ve öz nitelikleri gibi hususlar akademik çalışmalar kapsamında incelendi.

İkinci alt çalışmada, varlığın korunmuşluk durumu ve öneri sınırlar saha çalışmasıyla irdelendi. ICOMOS'un mimarlık alanındaki uzmanları tarafından yürütülen saha çalışmasına, Kültür ve Turizm Bakanlığı uzmanları, Alan Başkanlığı ekibi ve belirli akademisyenler eşlik etti. Saha ziyaretinde varlığın özgünlük ve bütünlüğü, öneri miras alanı ve tampon bölge sınırlarının korunmasını sağlayan mevzuat ve uygulamaların uygunluğu incelendi. Gün sonlarına değerlendirme toplantılarına paydaş kurum temsilcileri katıldı.

Çalışmanın en önemli çıktısı, "İzmir Tarihi Liman Kenti"nin Üstün Evrensel Değer potansiyelinin resmi ICOMOS tarafından beyan

İzmir Liman Kenti Upstream Süreci Tamamlandı

Upstream Process Saha Çalışmasından Görseller

edilmiş olması. Tarihi kentsel peyzaj teması üzerinden tarihi kent merkezine yoğunlaştırılması önerildi. Alan Başkanlığı, farklı kurumlardan uzmanların görevlendirilmesi ile multi-disipliner bir ekip olarak tekrar organize edilerek, çeşitli akademisyenlerle birlikte çalışmalarını sürdürmekte.

İzmir Tarihi Liman Kenti'nde Risk Yönetiminin Geliştirilmesi

Bilge Nur Bektaş, Ahu Sönmez

TMMOB Şehir Plancıları Odası tarafından, 2003 yılında kaybettiğimiz değerli hocamız Prof. Dr. Raci Bademli anısına iki yılda bir düzenlenen Raci Bademli İyi Uygulamalar Ödülü Yarışması'nda "İzmir Tarihi Liman Kentinde Risk Yönetiminin Geliştirilmesi" Projesi Eş Değer İyi Uygulama Ödülü'ne layık görüldü.

Proje, İzmir Kalkınma Ajansının 2024 yılı Teknik Destek Programı kapsamında, İzmir Tarihi Liman Kenti Alan Başkanlığı yürütücülüğünde ve İzmir Valiliği, İzmir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, İzmir Büyükşehir Belediyesi, Konak Belediyesi, İzmir Tarihi Kemeraltı Esnaf Derneği ve TARKEM ortaklığında yürütüldü. Şehir plancısı Serdar M.A. Nizamoğlu tarafından koordine edilen projenin ekibinde Danışman Ayşegül Altınörs Çırak, N. Kübra Döner ve Akın Akçay yer aldı. Alan Başkanlığı uzmanlarından Bilge Nur Bektaş, Ahu Sönmez ve Burçak Çıkıkcı'nın yanı sıra kamu kurum ve kuruluşları, İzmir'deki üniversitelerde yer alan akademisyenler ve alanın ilgili paydaşları katkı sundu.

"Taş ve Ahşap: Gelenekten Geleceğe I" İsimli Seminer Dizisi Gerçekleşti

Elif Özlem Aydın

Gebze Teknik Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinatörlüğü'nce desteklenen 2024-A-113-06 kodlu "Kocaeli'nin Geleneksel Köy Yerleşimlerinin Çevre ve İklim Değişikliği Bakımından İrdelenmesi ve Sürdürülebilir Yönetimi" isimli ADEP projesi kapsamındaki seminer ve atölye programının ilk ayağı olan "Taş ve Ahşap: Gelenekten Geleceğe I" isimli seminer dizisi 24 Ekim 2025 Cuma günü GTÜ Mimarlık Fakültesi'nde düzenlendi. Bu etkinliğin ikinci ayağı olarak taş ve ahşap yapım teknikleri üzerine atölyelerin Haziran 2026 için gerçekleştirilmesi planlandı. Çok sayıda öğrencinin katılımıyla

İzmir Liman Kenti Risk Yönetimi Projesi Ödül Aldı

Projede, yönetim alanının farklılaşan kentsel karakterleri göz önüne alınarak alana özgü çalışma metodolojisinin geliştirilmesi ve alan genelinde uygulanabilecek bir pilot çalışmanın yürütülmesi amaçlandı. Proje, doğrudan alanın sorumlu ve ilgili paydaşlarıyla proaktif ve kapasite geliştirmeye katkı sunacak biçimde yürütüldü. Fiziksel risklerle sınırlandırılan projede, yönetim alanı, Kemeraltı Çarşısı odak bölgesi ve yapı örneklemeleri çalışıldı.

İlgili paydaşların görev ve sorumluluk alanlarının izlenebilir bir çerçevede tanımlanması ve sürdürülebilir bir yönetim çerçevesinin oluşturulması kapsamında somut adımlar atıldı. Türkiye için özgün ve öncü nitelikte üretilen bu proje, ülke genelinde yaşanan afetlerin sıklığı ve çeşitliliği ile koruma altında olan kentsel miras alanlarının kırılganlıkları bir arada düşünüldüğünde, kentsel miras alanlarında bütünleşik afet risk yönetim planının hazırlanarak yürürlüğe girmesi açısından önemli bir örnek teşkil etmekte.

Gebze Teknik Üniversitesi'nde Geleneksel Yapı Semineri

TAŞ ve AHŞAP: GELENEKTEN GELECEĞE I

Prof. Dr. Aynur ÇİFTÇİ, YÜTÜ
Prof. Dr. Özlem KARAKUL TÜRK, SÜ
Dr. Öğr. Üyesi Esra EKŞİ BALCI, KOÜ
Dr. Öğr. Üyesi Merve ARSLAN ÇINKO, GTÜ
İnş. Yük. Müh. Ömer A. ŞİŞMAN, Eurotec
Dr. Çağatay DEMİRCİ, Eurotec

GTÜ 110 kaplamındadır.

24.10.2025 | 14.00
GTÜ N Blok | Turuncu Amfi
Seminer

"Bu çalışma Gebze Teknik Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinatörlüğü'nce desteklenmiştir. Proje Numarası: 2024-A-113-06"

"Taş ve Ahşap: Gelenekten Geleceğe I" isimli seminer dizisi poster.

gerçekleşen etkinliğin açış konuşmalarını GTÜ Kültürel Mirası Koruma Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü Dr. Öğr. Üyesi Mine TOPÇUBAŞI ve GTÜ Mimarlık Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Elif Özlem AYDIN yaptı.

I. Oturum'da Prof. Dr. Aynur ÇİFTÇİ “Geleneksel Mimari Mirasın Korunmasında Geleneksel Yapı Ustalarının Rolü”, Prof. Dr. Özlem KARAKUL TÜRK “Ankara ve Yakın Çevresinde Geleneksel Yapı Ustalarının Bilgi, Beceri ve Davranışlarının Belgelenmesi” ve Dr. Öğr. Üyesi Esra EKŞİ BALCI ise “İzmit Kırsal Yerleşmelerinde Somut Olmayan Kültürel Miras Envanteri ve Geleneksel Mimariye Dair Örnekler” isimli seminer konuşmalarını gerçekleştirdi.

Dr. Öğr. Üyesi Merve ARSLAN ÇİNKÖ'nün “Geleneksel Mimaride Ahşap Yapıların Yapım Teknikleri ve Ahşabın Kullanımlarının Örneklenmesi” başlıklı semineri ardından İnş. Yük. Müh. Ömer Asım ŞİŞMAN'ın “Deprem ve Yangına Dayanıklı Ahşap Strüktür Tasarımı” isimli seminer sunuşu ile II. Oturum tamamlandı. Geleneksel yapım tekniklerinin sürdürülebilirliği ve günümüz mimari ortamında bu tekniklerin incelenerek yorumlanması gibi konular da gündeme geldi. Katılımcıların soru ve görüşlerinin dinlenmesinin ardından öneriler ve temenniler ile etkinlik son buldu.

Etkinlikten fotoğraf.

UNESCO Bursa Alan Başkanlığı Tarafından Haziran 2025 Tarihinde “Afet ve Çatışmalara Direnci Miras Paneli” ve Konuyla İlgili Sergiler Gerçekleştirildi

Neslihan Dostoğlu

Dünya Mirası kapsamına giren birçok değerli yapıya sahip olan Bursa'da, olası afetlere karşı gerekli önlemlerin alınması ve stratejilerin belirlenmesi için çalışmalarını sürdüren Bursa Alan Başkanlığı tarafından, Bursa Büyükşehir Belediyesi Kent Tarihi ve Tanıtımı Dairesi Başkanlığı Tarihi Kültürel Miras Şube Müdürlüğü ile birlikte ‘Afet ve Çatışmalara Direnci Miras

Bursa'da Afet ve Direnci Miras Paneli Düzenlendi

Paneli' ve konuyla ilgili sergiler düzenlendi. Bursa'nın UNESCO Dünya Miras Listesi'ne girişinin 11. yıl dönümü dolayısıyla hazırlanan panel, ICOMOS'un 2025 Yılı Uluslararası Anıtlar ve Sitler Günü teması kapsamında ele alınarak, 26 Haziran 2025 tarihinde Tayyare Kültür Merkezi'nde gerçekleştirildi. Programa, Bursa Büyükşehir Belediyesi Başkanvekili Metin Tunçel, Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreter Yardımcısı Mehmet Yıldız, Kent Tarihi ve Tanıtımı Dairesi Başkanı Güney Özkılınç, Tarihi Kültürel Miras Şube Müdürü Birben Durmaçalış, Koruma Uygulama ve Denetim Şube Müdürü Esra Çobanoğlu, çok sayıda akademisyen ve çeşitli kurum temsilcileri katıldı.

Panelde UNESCO Bursa Alan Başkanı Prof. Dr. Neslihan Dostoğlu, acil durumlara ve afetlere hazırlıklı olmak zorunda olduklarını dile getirirken, kültürel varlıkların yangın ve depremler başta olmak üzere afetlere karşı daha dirençli olması için çaba harcadıklarını ifade etti.

Açılış konuşmalarının ardından panelin oturum bölümüne geçildi. UNESCO Bursa Alan Başkanı Prof. Dr. Neslihan Dostoğlu'nun moderatörlüğünü üstlendiği birinci oturumda, Boğaziçi Üniversitesi'nden Prof. Dr. Eser Çaktı, 'Tarihi Yapılar ve Deprem'; Kocaeli Üniversitesi'nden Prof. Dr. Şerif Barış, 'Bursa'nın Deprem Gerçeği ve Korunma Önlemleri' konularında önemli bilgiler paylaştı. Bursa Uludağ Üniversitesi'nden Prof. Dr. Tülin Vural Arslan'ın moderatörlüğünü üstlendiği ikinci oturumda ise, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi'nden Doç. Dr. Koray Güler, 'Kültürel Mirasa Yönelik Güncel Tehditler ve Çatışmalar Sonrası Tarihi Kentlerin Rehabilitasyonu'; Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nden Prof. Dr. Güliz Bilgin Altınöz, 'Yıkımdan Öğrenmek: Antakya Deneyimi Işığında Dirençli Miras ve Toplum için Afet Risk Yönetimini Yeniden Düşünmek' konularında görüş ve düşüncelerini aktardı.

Bursa'nın UNESCO Dünya Miras Listesi'ne girişinin 11. yıldönümü kapsamında, ayrıca Tayyare Kültür Merkezi ve UNESCO Meydanı'nda 'Sürdürülebilir Şehirlerin Kültürel Hafızası', 'Dünya Mirası ve İnsan' ve 'Afetlere Dirençli Dünya Mirası: Bursa' temalı 3 farklı fotoğraf sergisi de ziyarete açıldı.

UNESCO BURSA ALAN BAŞKANLIĞI

AFET VE ÇATIŞMALARA DİRENÇLİ MİRAS PANELİ

Moderatör
Prof. Dr. Neslihan DOSTOĞLU
UNESCO Bursa Alan Başkanı,
İstanbul Kültür Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Dekanı

Prof. Dr. Eser ÇAKTI
Boğaziçi Üniversitesi, Sanatlı Kurumlar ve Tarihi Anıtların Korunması ve Denetim Anabilim Dalı Başkanı
"Tarihi Yapılar ve Deprem"

Moderatör
Prof. Dr. Tülin VURAL ARSLAN
Bursa Uludağ Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Dekanı

Prof. Dr. Şerif BARİŞ
Kocaeli Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, İç Mimarlık Anabilim Dalı Başkanı
"Bursa'nın Deprem Gerçeği ve Korunma Önlemleri"

Doç. Dr. Koray GÜLER
Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Mimarlık Bölümü Doç. Yard. (2005) 19. Sınıf Öğrencisi
"Kültürel Mirasa Yönelik Güncel Tehditler ve Çatışmalar Sonrası Tarihi Kentlerin Rehabilitasyonu"

Prof. Dr. Güliz BİLGİN ALTINÖZ
Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Mimarlık Bölümü Doç. Yard. (2002) 19. Sınıf Öğrencisi
"Yıkımdan Öğrenmek: Antakya Deneyimi Işığında Dirençli Miras ve Toplum İçin Afet Risk Yönetimini Yeniden Düşünmek"

KONUŞMACILAR

26 Haziran 2025 Perşembe
13.00 - 17.00 Tayyare Kültür Merkezi

BURSA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ kurumsal sosyal medya hesaplarından canlı olarak yayınlanacaktır.
Ayrıntılı bilgi: www.bursa.bel.tr | www.alanbasligi.bursa.bel.tr

Semerkant'ta Gerçekleştirilen İpek Yolu Sempozyumu'nda Bursa'nın İpek Yolu Mirasının Sürekliliği ve Dönüşümü Tartışıldı

Figen Kıvılcım Çorakbaş

Bu bilimsel etkinlik, 19-20 Kasım 2025 tarihlerinde Özbekistan'ın Semerkant kentinde, İpek Yolu Uluslararası Turizm ve Kültürel Miras Üniversitesi bünyesinde faaliyet gösteren "Silk Road" Uluslararası Araştırma Enstitüsü tarafından organize edilen II. Uluslararası Bilimsel ve Uygulamalı Sempozyum kapsamında gerçekleştirilmiştir. Sempozyum, İpek Yolu'nun somut kültürel mirasının araştırılması, korunması ve güncel yaklaşımlarla yeniden değerlendirilmesini amaçlamış; arkeoloji, mimarlık, restorasyon, sanat tarihi ve kültürel miras yönetimi gibi disiplinleri bir araya getirerek İpek Yolu coğrafyasındaki çok katmanlı mirasın tarihsel süreklilik ve dönüşüm süreçlerini tartışmaya açmıştır.

Etkinliğe Prof. Dr. Figen Kıvılcım Çorakbaş, "16.-20. Yüzyıllar Arasında İpek Yolu Üzerinde Bursa'da İpek Üretimi ve Kentsel Miras" başlıklı bildirisiyle katkı sunmuştur. Kıvılcım Çorakbaş'ın sunumu, Bursa'nın Osmanlı'nın ilk başkenti olmasının yanı sıra, İpek

Bursa'nın İpek Yolu Mirası Semerkant'ta Ele Alındı

Yolu ağları içinde uzun süreli ve çok yönlü bir üretim ve ticaret merkezi olarak oynadığı rolü ele almıştır. Bildiride, Bursa'daki İpek Yolu mirasının yalnızca tekil yapılarla sınırlı olmadığı; hanlar, bedestenler, ipek fabrikaları, işçi yerleşimleri ve üretimle ilişkili kentsel alanlardan oluşan, çeşitlilik gösteren bir miras bütünü olduğu vurgulanmıştır.

Sunumda ayrıca Bursa'nın ipek üretimine dayalı kentsel mirasının yüzyıllar boyunca süreklilik gösterdiği, aynı zamanda değişen ticaret yollarına ve küresel ekonomik koşullara uyum sağlayabildiği ortaya konulmuştur. Özellikle 19. ve 20. yüzyıllarda ipek üretiminde yaşanan teknolojik dönüşümün, kentsel mekânda izlerini koruyarak günümüze ulaşması, Bursa'yı özgün bir örnek haline getirmektedir. Bu miras, el zanaatlarından mekanize üretime geçiş sürecini görünür kılması bakımından büyük önem taşımaktadır. Prof. Dr. Figen Kıvılcım Çorakbaş'ın katkıları, Bursa örneğini İpek Yolu mirası içinde konumlandırarak, kültürel mirasta süreklilik, çeşitlilik ve uyum kavramlarına karşılaştırmalı çerçeve sunmuştur.

Kültür Mirası Niteliğindeki Betonarme Yapıların Korunmasında Kayıplar, Yitip Gidenler: Türkiye’de koruma Mühendisliği – Sistem Sorunsalı

Orhan Mete Işıkoğlu

Modern mimarlık mirasının korunmasına ilişkin güncel tartışmaların ele alındığı sunumunda, Dr. Orhan Mete Işıkoğlu [ICOMOS-ISCARSAH Türkiye], betonarme kültür mirası yapıların korunmasında karşılaşılan yapısal ve yönetsel sorunları kapsamlı bir çerçevede değerlendirmiştir. Sunum, Berkeley Art Museum gibi uluslararası ölçekte çağdaş koruma kuramlarını dikkate alan mühendislik çalışmaları ile ulusal ölçekte kaybedilen, kaybedilmek üzere olan ya da mühendislik yaklaşımları tartışmalı hâle gelmiş İller Bankası, Bursa Merkez Bankası ve Rex Sineması gibi örnekler üzerinden, modern mimarlık mirasının korunamamasına yol açan sistemsel kırılma noktaları ortaya koymuştur.

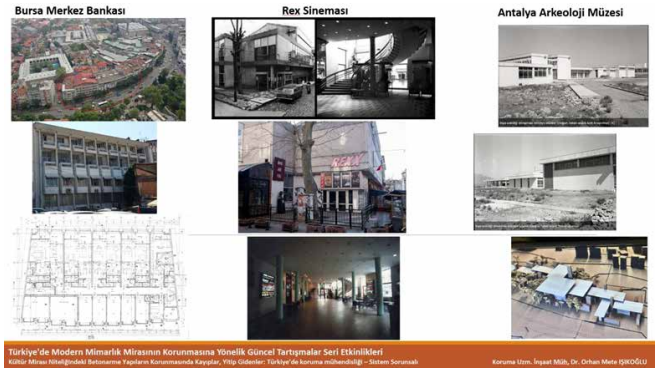
Bu bağlamda, kültür mirası niteliğindeki yapıların mevcut değerlendirme süreçlerinde deprem yönetmeliği odaklı katı yaklaşımın bu yapılara doğrudan uygulanmasının sorunlu olduğu belirtilmiştir. Tarihi yapıların yapım tekniklerinin modern yapı tasarım ve yapım standartlarıyla örtüşmemesi nedeniyle, bu yapıların söz konusu standartlar altında değerlendirilmesinin ciddi mühendislik çıkmazlarına yol açtığı vurgulanmıştır. Birçok yapının tekdüze, çözüm üretmeyen mühendislik yaklaşımlarıyla gerekçelendirilerek yitirildiğine dikkat çekilmiştir. Dr. Işıkoğlu, zemin-yapı etkileşiminin dinamik doğusuna ve sahaya özgü jeoteknik analizlerin zorunluluğuna işaret etmiş; performans dayalı analiz yöntemlerinin yanlış yorumlanmasının karar süreçlerini olumsuz etkilediğini ifade etmiştir.

Bursa Merkez Bankası örneği üzerinden yürütülen teknik tartışmada, kontrol mekanizmalarının yetersizliği, hatalı mesnet kabulleri ve müdahale aceleciliğinin güçlendirme yerine rekonstrüksiyon yönelimini doğurduğu belirtilmiştir. Sunum, ihale

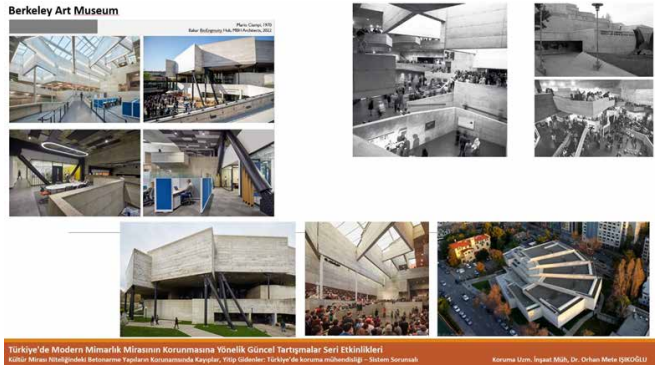
Modern Mimarlık Mirasında Koruma ve Yapısal Sorunlar

Türkiye’de Modern Mimarlık Mirasının Korunmasına Yönelik Güncel Tartışmalar Serisi Etkinlikleri
Kültür Mirası Niteliğindeki Betonarme Yapıların Korunmasında Kayıplar, Yitip Gidenler / Türkiye’de koruma mühendisliği – Sistem Sorunsalı

Türkiye’de Modern Mimarlık Mirasının Korunmasına Yönelik Güncel Tartışmalar Serisi Etkinlikleri
Kültür Mirası Niteliğindeki Betonarme Yapıların Korunmasında Kayıplar, Yitip Gidenler / Türkiye’de koruma mühendisliği – Sistem Sorunsalı

Türkiye’de Modern Mimarlık Mirasının Korunmasına Yönelik Güncel Tartışmalar Serisi Etkinlikleri
Kültür Mirası Niteliğindeki Betonarme Yapıların Korunmasında Kayıplar, Yitip Gidenler / Türkiye’de koruma mühendisliği – Sistem Sorunsalı

süreçlerinde yetkinliğin gözetilmemesi, disiplinler arası ekip eksikliği ve meslek odaları ile kurulların sınırlı etkinliğinin koruma mühendisliği pratiğini zayıflattığını ortaya koymuştur.

Sonuç bölümünde Dr. Işıkoğlu, rekonstrüksiyonun bir koruma yöntemi olmadığını vurgulayarak, yapıya özgü teknik şartnamelerin hazırlanması, ön proje aşamalarının güçlendirilmesi ve çok disiplinli karar ortamlarının kurumsallaştırılması gerekliliğinin altını çizmiştir. Bu yaklaşımın, modern mimarlık mirasının bütüncül ve sürdürülebilir bir anlayışla korunmasına katkı sağlayacağı ifade edilmiştir.

Designing for Archaeology: Lessons Grounded in Ancient Earth for Sustainable Architecture / Arkeoloji için Tasarlamak: Sürdürülebilir Mimarlık için Kadim Toprakta Yerebasan Dersler Çalıştay I @ Atölyezea, Yeşilüzümlü, Fethiye, Muğla, Türkiye 25-28 Eylül 2025

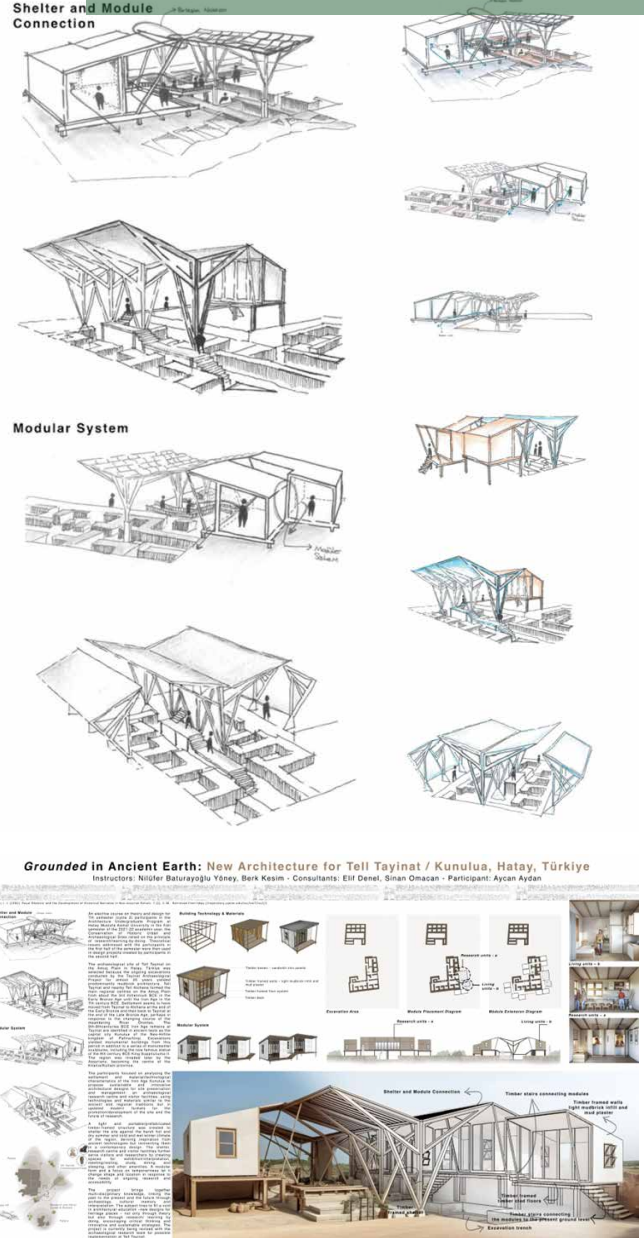
Nilüfer Baturayoğlu Yöney, Elif Denel, Emre Kishalı

26-28 Eylül 2025 tarihlerinde Fethiye, Yeşilüzümlü'de gerçekleştirilen ilk çalıştay, Mustafa Kemal Üniversitesi Mimarlık Fakültesi'nde 2021-2022 ders yılında Kentsel ve Arkeolojik Sit Alanlarında Koruma dersi kapsamında Aycan Aydan tarafından hazırlanan projeye odaklanmıştır. Açma üst örtüleri ile kazı/araştırma ekibi ve ziyaretçiler için mekân ve servislerden oluşan proje, Antakya'da Amik Ovası üzerinde yer alan Tayinat Höyük için tasarlanmıştır. Proje "Yerebasan Öngörüler" başlıklı Açık Çağrı kapsamında, 19. Venedik Mimarlık Bienali (10 Mayıs-23 Kasım 2025) Türkiye Pavyonu'nda sergilenmektedir.

Çalıştayın amacı, mimari proje ekibi ile arkeolojik araştırma ekibi ve sürdürülebilir yapım yöntem ve teknolojileri üzerinde çalışan diğer araştırmacıları bir araya getirmektir. Bir dizinin ilk basamağı olarak etkinlik, araştırmacıların birbirini anlaması ve beyin fırtınası oturumları ile önerilen projenin tasarım ve uygulamasının geliştirilmesi ve Tayinat Arkeoloji Projesi'nin (TAP) geleceğine odaklanmıştır.

Mimari proje ekibini oluşturan mimar Aycan Aydan, ders yürütücüleri koruma uzmanı mimar Nilüfer Baturayoğlu Yöney ve şehir plancısı ve kentsel tasarımcı Berk Kesim ile danışmanlar mimar Sinan Omacan ve Tayinat Kazı başkan yardımcısı arkeolog Elif Denel'e ek olarak, Tayinat Kazı Başkanı arkeolog Timothy P. Harrison ve ekip

Tayinat Höyük İçin Disiplinlerarası Çalıştay Düzenlendi

üyeleri arkeolog Kenan Yurttagül, konservatör Soran Avcil ile koruma uzmanı inşaat mühendisi Emre Kishalı, sürdürülebilir mimarlık alanında çalışan Atölyezea kurucusu mimar Zeynep Ebru Aksoy'un ev sahipliğinde Yeşilüzümlü'de bir araya gelmiştir.

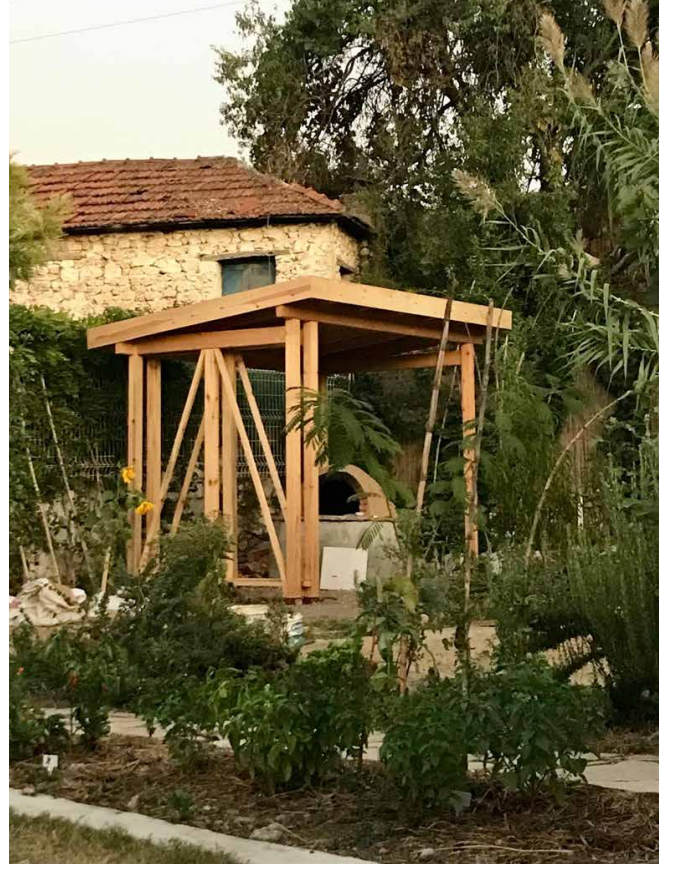
Asi Nehri ve Antakya-Reyhanlı-Cilvegözü yolu üzerinde Demirköprü yakınlarında yer alan Tayinat Höyük'teki ilk çalışmalar 1935-1938 yılları arasında Chicago Üniversitesi Şark

Enstitüsü (Oriental Institute, OI) tarafından gerçekleştirilmiştir. 2004 yılında Toronto Üniversitesi yönetiminde başlayan TAP, 2023 itibarıyla Chicago Üniversitesi Batı Asya ve Kuzey Afrika Eski Kültürleri Araştırma Enstitüsü (Institute for the Study of Ancient Cultures, West Asia & North Africa- ISAC) yönetiminde, uluslararası ve çok disiplinli bir ekip tarafından sürdürülmektedir. Höyükteki yerleşim İlk Tunç Çağına (M.Ö. 3. binyıla) uzanır; M.Ö. 2. binyılda yerleşimin 800 yıl kadar 800 m mesafedeki Açana Höyük'te devam ettiğini düşündüren bir boşluktan sonra Demir Çağı (M.Ö. 12-6. yüzyıllar) ile devam eder. Hitit İmparatorluğu'nun Geç Tunç Çağı'nın sonunda yıkılmasıyla Demir Çağı'nda ortaya çıkan Suriye-Hitit devletlerinden Patina/Unki Krallığı'nın başkenti Kunulua olarak önem kazanan yerleşim, M.Ö. 8. yüzyılın ikinci yarısında Yeni Asur Krallığı'nın egemenliği altına girerek varlığını eyalet başkenti olarak devam ettirmiştir. Antakya'nın simgelerinden biri haline gelen Patina/Unki kralı Şuppilulama heykeli, 2012 yılında burada bulunmuştur.

Çalıştayda öneri mimari proje ile höyüğün konumu ve özellikleri detaylı olarak benzer projelere ilişkin sunumlarla desteklenerek hukuksal yönleriyle tartışılmıştır. Sürdürülebilir yapı malzeme ve teknolojileri değerlendirilmiş ve Atölyezea bahçesinde ahşap taşıyıcılı bir örnek yapı inşaatına başlanmıştır.

Ayrıca, höyük üzerinde TAP kapsamında gerçekleştirilebilecek tasarımlar için bir yol haritası çizilmiştir. Sürdürülebilir, geçici yapı olarak höyük üzerinde inşa edilebilecek ve söküldüğünde moloz bırakmadan kendisi geri dönüşebilecek malzeme ve teknolojilerle gerçekleştirilmesi öngörülen yapılar, öncelikle yerel halkla ilişkilerin güçlendirmesini sağlayacak bir sözlü tarih çalışmasına ev sahipliği yapacak yarı açık sergi mekanları olarak tasarlanmaktadır.

İkinci çalıştayın 2026 ilkbaharında Antakya'da gerçekleştirilmesi ve höyük ile yerel malzeme ve teknolojilerin incelenmesi planlanmaktadır. Üç ICOMOS Türkiye üyesinin paydaşı olduğu bu çalışmanın, arkeolojik alanlarda kalıcı olmayan ancak mevcut ihtiyaç ve sorunların çözümüne yönelik yapılar konusunda yeni bir bilimsel yaklaşıma öncülük ettiği inancındayız.

Roma'nın Kentsel Mirası: Su, Yeşil Alanlar ve Kamusal Mekân Üzerine Bütünleşik Yaklaşımlar

Figen Kıvılcım Çorakbaş

9-10 Ekim 2025 tarihlerinde İtalya'nın Roma kentinde gerçekleştirilen “Declinare Roma: Roma'nın Kamusal Kentsel Mirası: Bilgi, Koruma ve Bilinçli Kullanım için Bütünleşik Yaklaşımlar” başlıklı etkinlik, Roma Sapienza Üniversitesi Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Tarihi, Röleve ve Restorasyon Bölümü (DSDRA) tarafından düzenlenmiştir. Etkinlik, ISAP (Istituto di Studi Avanzati per il Patrimonio) araştırma programı kapsamında, Roma'nın kamusal kentsel mirasını güncel krizler (iklim, çevre, toplumsal dönüşüm) bağlamında çok disiplinli bir çerçevede tartışmayı amaçlamıştır.

İki gün süren etkinlik, açılış konuşmaları ve kurumsal sunuşların ardından yuvarlak masa formatında kurgulanmış tematik oturumlarla ilerlemiştir. Bu format, üniversite-kamu kurumları-uzmanlar arasında diyalog ve ortak düşünme ortamı oluşturmayı hedeflemiştir. Oturum başlıkları şu şekilde sıralanmıştır: Su – Su Sistemleri ve Kent, Kentsel ve Çeper Yeşil Alanlar – Peyzaj ve Çevresel Miras, Surlar ve Kuleler – Savunma Sistemi ve Kent (intra/extra muros), Sokaklar ve Meydanlar – Kamusal Alanın Bağlayıcı Dokusu, Kamusal Yapılar – Kentsel Odaklar ve İşlevsel Düğümler. Bu tematik oturumlara ek olarak, ikinci gün düzenlenen “Roma için Uluslararası Forum”, Roma'yı yaşayan bir araştırma laboratuvarı olarak ele alan uluslararası akademik ağları bir araya getirmiştir.

Etkinliğin “Su – Su Sistemleri ve Kent” başlıklı oturumunda, Bursa Uludağ Üniversitesi'nden Prof. Dr. Figen Kıvılcım Çorakbaş, kentsel su mirasının tarihsel katmanları, kamusal mekânla ilişkisi ve sürdürülebilir koruma yaklaşımları üzerine bir sunum gerçekleştirmiştir. Bu sunum, Roma örneği üzerinden su mirasının kentsel kimlik ve dayanıklılık açısından önemini vurgulayarak etkinliğin ana hedefleriyle güçlü bir bağ kurmuştur.

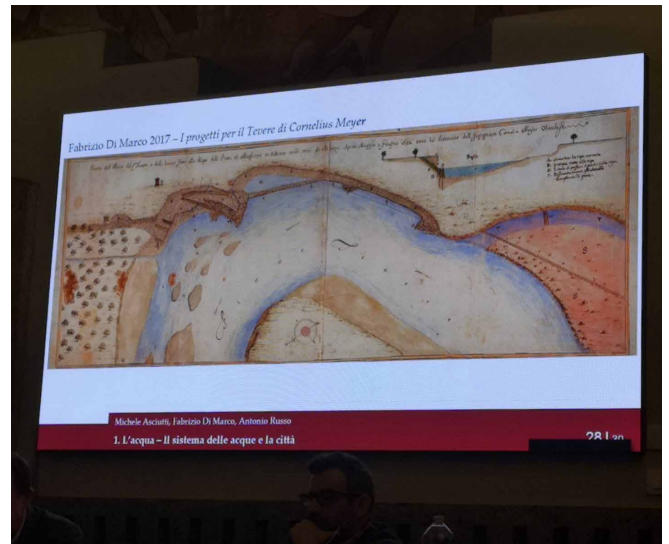
Roma'da Kamusal Kentsel Miras Üzerine Uluslararası Etkinlik

declinare
ROMA

Del patrimonio pubblico urbano di Roma
Approcci integrati per la conoscenza, la conservazione
e l'uso consapevole

ISAP ricerca
Roma 9-10 ottobre 2025, Dipartimento di Storia, Disegno e Restauro
dell'Architettura | Facoltà di Architettura, piazza Borghese, 9

“KERPIC’25” 13.Uluslararası Bilimsel Konferansından Notlar

Aysel Tarım

Uluslararası Anıtlar ve Sitler Konseyi (ICOMOS) Uluslararası Toprak Mimari Mirası Komitesi’nin (ISCEAH) altlığında, Kerpıc’25 13. Konferansı “Earthen Architectural Heritage” teması ile 25-27 Eylül 2025’te Fas’ın Rabat kentinde düzenlendi.

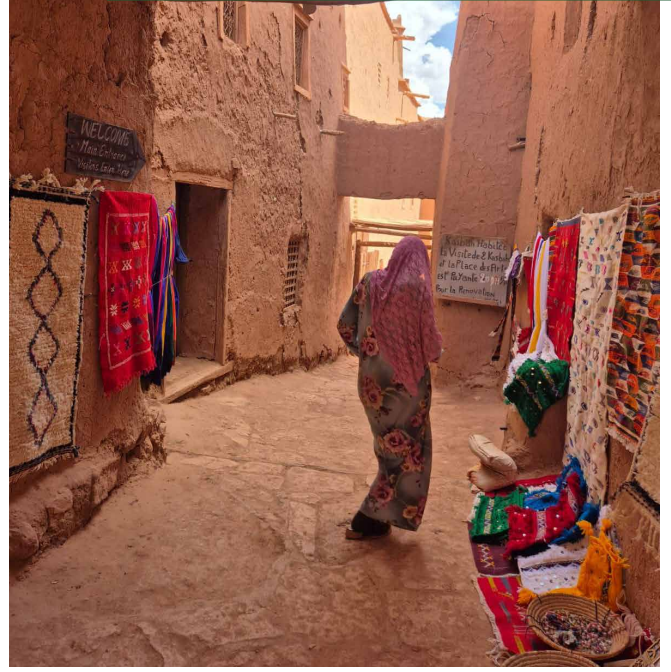
Kerpıc Akademi, Kerpıc Network ve Fas’ın Rabat şehrindeki Ecole Nationale d’Architecture tarafından düzenlenen konferansın amacı, “Toprak Mimari Mirası” temasıyla ilgili bulguları ve bilgileri bir araya getirmektir. Toprak bazlı yapı malzemesi kullanımına odaklanan uluslararası altmış dört sunumun gerçekleştiği konferansta yüksek lisans öğrencileri, akademisyenler ve profesyoneller toprak bazlı malzemelerin restorasyonu, yapım teknikleri, çağdaş inşaat teknolojisindeki stratejileri, avantajlarını ve ilerlemelerini içeren bulgularını ve deneyimlerini paylaştı.

Konferans Beklenti ve Temaları

Türkiye’deki Kerpıc Akademi ve Fas’taki Rabat Ulusal Mimarlık Okulu (ENA Rabat) tarafından, Doktora Çalışmaları Merkezi CEDoc “Mimarlık ve İlgili Disiplinler”, araştırma yapısı LabHAUT (Habitat, Mimarlık ve Kentleşme Laboratuvarı) ve UNESCO “Sürdürülebilir Biyoklimatik Kent Planlaması ve Mimarlıkta Eğitim ve Araştırma” Kürsüsü ortaklığıyla düzenlenen bu bilimsel konferans, bir yandan, çeşitliliği ve zenginliği, özgünlüğü ve farklı ortamlara ve bağlamlara uyarlanmış tekiliğiyle takdir edilen, yerel mimari miras üretimini incelemeyi amaçlayıp, diğer yandan, yerel inşaat becerileri ve tekniklerine bakarak, bunların organizasyonunu, kullanımını, uyarlanabilirliğini, evrimini ve dayanıklılığını analiz etmeye geniş yer verdi. Bu bağlamda, konferans, toprak mimarisinin ekolojik açıdan sorumlu uygulamalar ve konfor açısından faydalarını ve erdemlerini araştırarak, yeni yapılar için paha biçilmez bir ilham kaynağı haline getirmeyi hedefledi.

Ayrıca, bu temel toprak mimari mirasının korunması, restorasyonu ve rehabilitasyonu konusunda ulusal ve uluslararası deneyimlerin incelenmesini ön plana çıkarıp, bağlama bağlı

Kerpıc’25 Toprak Mimari Mirası Konferansı Rabat’ta Yapıldı

Fotoğraf Kaynakça: (Aysel Tarım Arşivi)

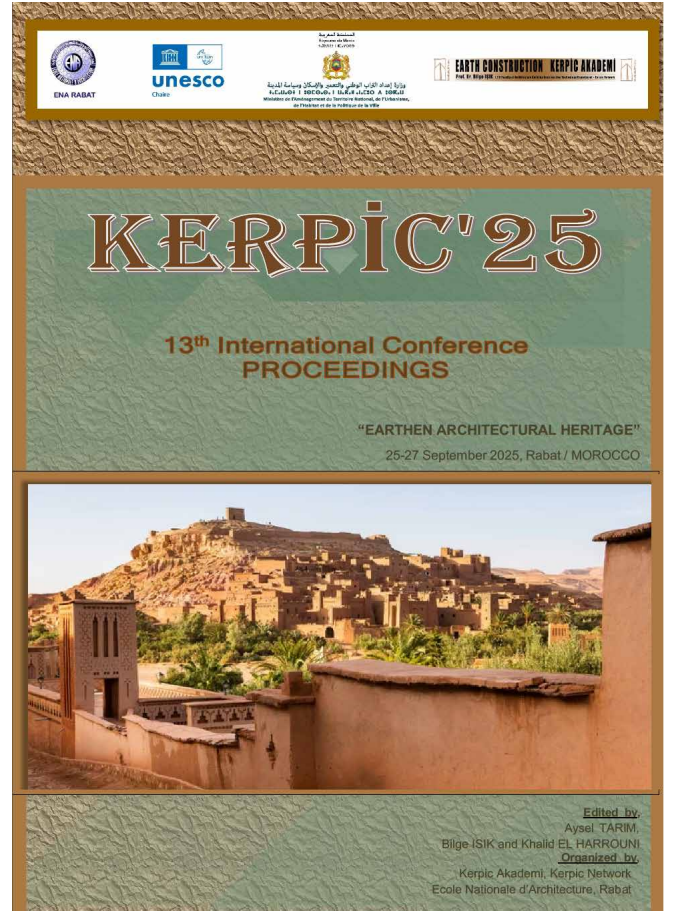
olarak, bu rehabilitasyon girişimleri çeşitli açılardan yorumlandı. Bunlar arasında;

- iklim değişikliği bağlamında toprak mimarisinden öğrenme,
- yapı malzemelerinde sürdürülebilirlik,
- sürdürülebilir mimari ve sürdürülebilir şehirler,
- afet ve savaş sonrası kültürel peyzajın yeniden inşası,
- mirasın sosyal, kültürel ve turistik amaçlarla yeniden kullanımı,
- koruma ilkeleri ve yöntemleri üzerine araştırmalar,
- miras alanı planlaması ve yönetimi,
- onarım ve güçlendirme stratejileri ve teknikleri,
- çevresel etkilere ve afetlere karşı risk değerlendirmesi ve koruma,
- geleneksel inşaat teknikleri,
- yaşam alanları ve yerel öğretiler,
- geleneksel malzemeler ve güncel araştırmalar temasıyla yer aldı.

Prof. Dr. Bilge Işık (ISCEAH) başkanlığı, Prof. Dr. Halid El Harrouni (ENA Rabat Araştırma Müdür Yardımcısı Ecole Nationale d'Architecture de Rabat (UNESCO Chair)) eş başkanlığı ve Öğretim Görevlisi Dr. Aysel Tarım (ICOMOS Türkiye üye) organizasyon komitesini üstlendiği konferansın açılış konuşmalarında Sayın Abdelhadi Ibnayhya, Fas, Rabat Ulusal Mimarlık Okulu Müdürü ve Sayın Youssef Hosni, Fas, Ulusal Bölgesel Planlama, Şehircilik, Konut ve Kentsel Politika Bakanlığı Genel Sekreteri toprak mimarının geçmişte ve günümüzdeki yerinden bahsedip, sürdürülebilir malzeme bağlamında önemini vurguladı.

Üç gün süren konferansın öncesinde Fas kraliyet şehirleri "Marakeş, Kazablanka, Fes ve Rabat"da toprak mimari miras odaklı düzenlenen teknik gezide özellikle UNESCO Dünya Miras Alanları (Ksar Ait Ben Haddou) ziyaret edildi.

Konferansın birinci günü bilimsel sunumlar ve akşamında gala yemeği, ikinci günü bilimsel sunumlar ve atölye kapsamında "Mimarlık

Müzesi ve Atölye Ziyareti”, Mimarlık Müzesi ziyaretinin ardından, Rabat’taki Ulusal Mimarlık Okulu’nda ham toprak ve yerel malzemelerden yapılmış 10 m2’lik pavyona yerinde bir ziyaret gerçekleştirildi.

Bu pavyon, 2024 yılında Brüksel Özgür Üniversitesi (ULB) ve Hub.Brussels ortaklığıyla gerçekleştirilen deneysel ve eğitimsel bir proje olup, ENA Rabat (Sg Acil Konut Atölyesi) ve ULB’den öğretmenleri, öğrencileri, mimarları, mühendisleri ve zanaatkarları bir araya getirmiştir. Bu proje, Brüksel’den BC-architects & Studies ve BC materials’ın iş birliğiyle Faslı ve Belçikalı katılımcıların becerilerini ön plana çıkarmıştır.

Konferansın üçüncü gününde Rabat eski şehir ve UNESCO Dünya Miras Alanı Chellah ören yerini ziyaret edilmiştir. Bu surlarla çevrili Müslüman nekropolü ve antik arkeolojik alan hem ulusal hem de uluslararası alanda popüler bir turistik yerdir. 2012’den beri UNESCO Dünya Mirası Alanı olarak tanınmaktadır. Toprak ve taş yapılar da dahil olmak üzere Roma ve İslam tarzlarının birleşimi ve aynı zamanda antik Roma kalıntıları, güzel ve karmaşık Marinid yapılarıyla

yan yana durmaktadır. Chellah, sadece bir kalıntı topluluğundan daha fazlası olup, Rabat'ın evriminin hikayesini anlatan kültürel bir dönüm noktasıdır.

Konferansa dair bildiri kitabı, program ve detaylara QR koddan veya aşağıdaki linkten erişebilirsiniz.

https://drive.google.com/drive/folders/18aJyZXlB-AKp_jhJ5Cu9yTcphb59bcIL

UNESCO Dünya Mirası Listesine Girişinin 40. Yılında Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası

Yegân Kâhya

Bu yıl UNESCO Dünya Mirası listesine girişinin 40. yılını kutladığımız Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası'nda, 2015 yılında Vakıflar Genel Müdürlüğü'nce başlatılan onarım çalışmaları geçtiğimiz yıl tamamlanmıştır. İçinde ICOMOS Türkiye üyeleri Zeynep Ahunbay, Esin Serttaş Yaren ve Yegân Kâhya'nın da yer aldığı bir Bilim Heyeti tarafından yönlendirilen bu kapsamlı restorasyon süreci, 20 Kasım 2025 tarihinde İTÜ Mimarlık Fakültesi'nde yapılan bilimsel bir etkinlikle ilgili uzmanlar ve meslek insanlarıyla paylaşılmıştır.

“Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası Restorasyonu (2015–2024)” başlıklı bu etkinlikte Vakıflar Genel Müdürlüğü yetkilileri, Bilim Heyeti üyeleri ve uygulamacı ekipten oluşan konuşmacılar, *“Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası'nın Koruma Serüveni”*, *“Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası Proje ve Uygulama Çalışmaları”*, *“Bir Dünya Mirasını Korumak”*, *“Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası: Taşlar Üzerinde Bazı Graffiti/Kazıma Çizimler”*, *“Sivas Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası Restorasyonunda Yapısal Deprem Performansının İyileştirilmesi”*, *“Divriği Ulucamii ve Darüşşifası Harç ve Sıvalarına Göre Dönem Analizi ve Onarım Malzemesi Önerileri”*, *“Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası Konservasyon Çalışmaları”* başlıklı sunumlarla bir dünya mirasında gerçekleştirilen onarım çalışmalarını kapsamlı olarak aktarmışlardır.

Divriği Ulu Camii Restorasyonu 40. Yılında Paylaşıldı

Yapının geleceğine yönelik görüş ve önerilerin tartışıldığı Panel oturumu ile sonlanan etkinliğin ardından Taşkışla 109 holünde, onarım çalışmalarına ilişkin görsellerden oluşan bir sergi açılışı gerçekleştirilmiştir. 2009 yılında yine Taşkışla'da açılan “Cennetin Kapıları” fotoğraf sergisinden 3 büyük panonun da yer aldığı sergi, 01 Ocak 2026 tarihine kadar açık kalacaktır.

Avrupa Konseyi “EPA 2025 Kültürel Rotalar Forumu”na Katıldık

Ayşe Ege Yıldırım

Türkiye’nin 1949’daki kuruluşundan beri üye olduğu Avrupa Konseyi, Kültürel Rotalar ile ilgili programın EPA (Enlarged Partial Agreement on Cultural Routes) üzerinden yürütmekte olup her yıl düzenlediği Danışma Forumlarının 14.sünü bu yıl Türkiye’nin ev sahipliğinde 22-24 Ekim 2025 arasında Kapadokya’da gerçekleştirdi. ICOMOS Türkiye adına Dr. Ayşe Ege Yıldırım gözlemci üye olarak foruma katıldı.

Bu yılki teması “Kültürel Rotalar ve Peyzajlar: Kültürel ve Sürdürülebilir Turizm Yoluyla Kültürel Mirasın Korunmasının Geliştirilmesi” olarak belirlenen ve EPA, Avrupa Kültürel Rotalar Enstitüsü, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı ve Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı (TGA) ortaklığında organize edilen forumun amacı, “Avrupa Konseyi Kültür Rotaları’nın Avrupa peyzajlarının ve miraslarının korunmasındaki rolünü ele almak ve kapsayıcılığı, dayanıklılığı ve sürdürülebilir kültürel turizm gelişimini desteklemek için mirası kullanan geleceğe yönelik ve dönüştürücü politikaları, uygulamaları ve yenilikçi yaklaşımları sergilemek” idi.

Oturumların ele aldığı konular arasında, kültürel rotaların işbirliği içinde yönetimi, turizm-koruma dengesi, kültürel mirasın yorumlanması, kamu farkındalığı ve ziyaretçi deneyimi, yaşayan miras, yerel topluluklar ve katılım, somut olmayan kültürel miras, gastronomi ve tarım, Slow Food ve Slow Travel, Rota işbirlikleri, tanıtım için yeni teknolojiler (dijital, yapay zeka) yer aldı. Sonuç Bildirgesi’nde ise, sürdürülebilir turizmde kültürel rotaların dönüştürücü rolü, yenilikçi ve kapsayıcı miras yorumlaması, kültürel turizm, peyzajların yaşayan mirası ve yerel yemek geleneklerinin canlandırılması başlıklarında tavsiyeler paylaşıldı.

Kültürel miras ve turizm konusunda güncel tartışmaları yakalayan, Avrupa’nın çeşitli bürokratik ve akademik çevrelerinin temsilcileriyle rotalarla ilgili sivil toplum

Avrupa Konseyi Kültürel Rotalar Forumu Kapadokya’da Yapıldı

kuruluşlarını buluşturarak oldukça verimli bir fikir alışverişi ve rotalar arası kaynaşma ortamı sağlayan forumda, ev sahiplerinin sunduğu zengin sosyal kültürel program da ülke tanıtım açısından değerliydi.

Türkiye’nin de dahil olduğu 11 adet kültür rotası şunlardır: Aeneas Rotası, Seramik Rotası, Tarihi Termal Şehirler Rotası, Sanayi Mirası Rotası, Yahudi Mirası Rotası, Megalitik Kültür Rotası, Tarihi Kafeler Rotası, Demir Perde Bisiklet Rotası-Eurovelo 13, İter Vitis (Şarap/ Üzüm Rotası), Leonardo da Vinci Rotası, Yaylacılık Yolları.

ÜYELERİMİZDEN: KORUMADA GÜNCEL KONULARLA İLGİLİ GÖRÜŞ YAZILARI

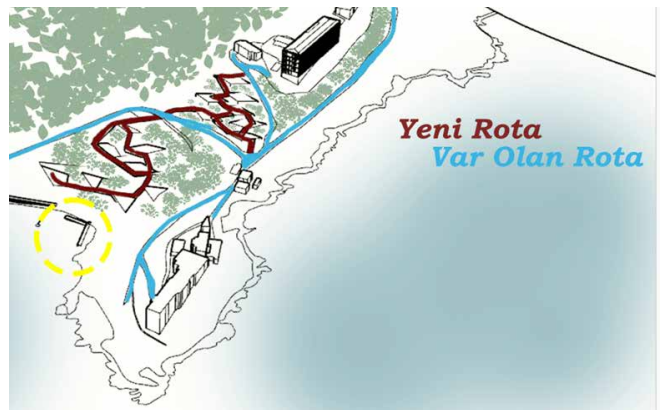
Heybeliada Sanatoryumu Koruma Sorunları: 2 Miras, Hafıza ve Katılımcı Yaklaşımlar Üzerine Bir Akademik Deneyim

Erkan Kambek

Heybeliada Sanatoryumu, Türkiye'nin sağlık mirası ve modern mimarlık tarihi açısından büyük öneme sahip olmasına rağmen, uzun yıllardır fiziksel, yönetsel ve işlevsel belirsizliklerle karşı karşıya kalmıştır. Cumhuriyet dönemi modernleşme sürecinin önemli simgelerinden biri olan bu yapı, 2005 yılında kapatılmış ve 2009'daki yangın sonrasında hem fiziksel tahribata uğramış hem de kimlik ve işlev kaybına uğramıştır. Bu yazıda, İstinye Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü bünyesinde yürütülen "Koruma Kuramı" dersi kapsamında, sanatoryumun korunması ve yeniden işlevlendirilmesine yönelik geliştirilen akademik çalışmaların sonuçları paylaşılmakta, karşılaşılan zorluklar ve disiplinler arası iş birliği ihtiyaçları vurgulanmaktadır.

Öğrencilerle yürütülen proje kapsamında, yapının korunması ve yaşatılmasına yönelik iki farklı konsept geliştirilmiştir. İlk konsept olan "Sessizlik Koridoru", yapının hafızasını minimal müdahale ile ziyaretçiye duyumsatmayı amaçlamaktadır (Görsel 1). Anti-reflektif cam bariyerler, ses ve ışık enstalasyonları ile sanal gerçeklik destekli anlatılar kullanılan bu yaklaşım, uluslararası koruma tüzüklerini temel alarak özgün dokunun korunmasını ve yeni eklerin ayırt edilebilir olmasını hedeflemektedir. İkinci konsept olan "Gündelik Rota ve Kamusal Canlandırma"

Sanatoryumun Korunması İçin Akademik Yaklaşımlar

ise yapıyı adanın sosyal dokusuna yeniden kazandırmayı amaçlamakta olup, Çam Limanı'na uzanan yürüyüş rotaları, ahşap platformlar, acil servis ve kültür merkezi işlevleri önermektedir. İkinci öneride bağlamsal yaklaşım ve toplumsal katılım ön planda tutulmuştur (Görsel 2).

Çalışma sürecinde çeşitli zorluklarla karşılaşmıştır. Resmî kurumlardan alınması gereken izinlerin uzun sürmesi, detaylı rölöve ve saha çalışmalarını geciktirmiştir. Yapının stabilite sorunları ve harap durumu, güvenli çalışmayı kısıtlarken, profesyonel ekipman, yazılım lisansları, danışmanlık hizmetleri ve saha masraflarını karşılayacak düzenli finansman bulunamaması da önemli bir kısıt oluşturmıştır.

Heybeliada Sanatoryumu'nun geleceği için yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları ve akademi arasında iş birliği mekanizmalarının kurulması,

acil müdahale ve koruma önlemleri için fon ayrılması ve katılımcı planlama süreçleriyle toplumsal sahiplenmenin desteklenmesi büyük önem taşımaktadır. Bu kapsamda, Heybeliada Sanatoryumu'nun koruma sorunları ve akademik çalışmaların sonuçlarını tartışmak üzere Mart 2026 tarihinde bir panel planlanmaktadır. Panelde, öğrenci projelerinin sunumları, alanında uzman konuşmacıların değerlendirmeleri ve katılımcılarla açık tartışmalar yer alacak olup, mirasın korunmasına yönelik yeni perspektiflerin geliştirilmesi hedeflenmektedir.

20. Yüzyıl Mimarlık Mirasımız - Antalya Müzesi Yıkıldı

ICOMOS Türkiye 20. Yüzyıl Mirası Ulusal

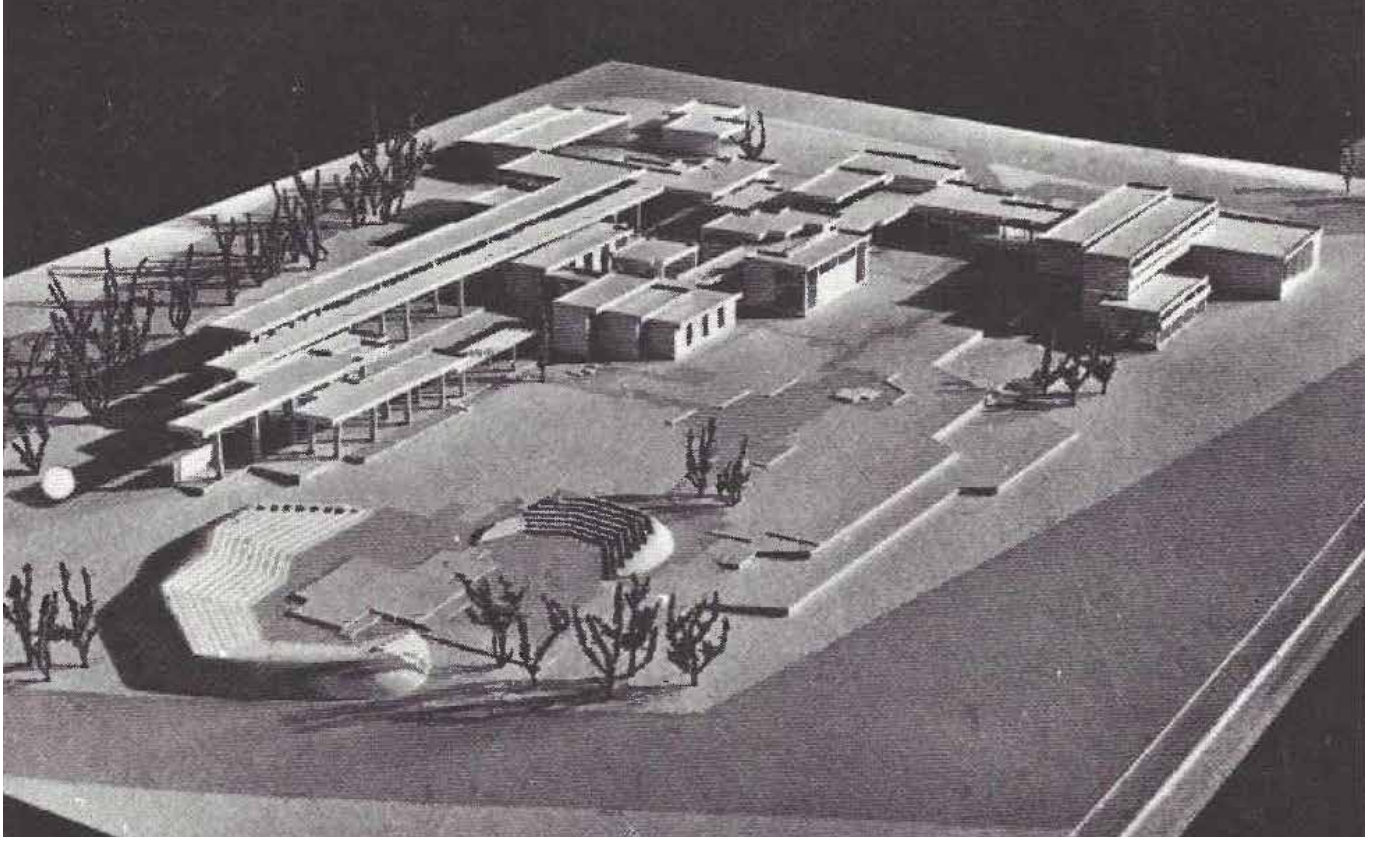
Bilimsel Komitesi - T. Elvan Altan

Antalya Arkeoloji Müzesi'nin binası, 1964 yılında düzenlenen "Antalya Bölge Müzesi Proje Yarışması"nda birincilik ödülünü kazanan Doğan Tekeli, Sami Sisa ve Metin Hepgüler tarafından tasarlanan projeye göre inşa edilmişti. 2024 yılı sonlarında yıkımı gündeme gelen ve 20 Mart 2025 tarihinde Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürü tarafından mekânsal yetersizliği ve 2020 yılında yapılan incelemelere referansla riskli çıktığı vurgulanarak yerine yapılacak müze projesi tanıtılan yapı, 13 Eylül 2025 gecesi başlayan yıkımla kaybedildi.

Yapının yıkımının gündeme gelmesinden itibaren korunmasını hedefleyen mücadele çok yönlü olarak ilerledi. Korumanın yasal imkanını sağlamak üzere, 25 Mart 2025 tarihinde ANKA (Antalya Kültürel Miras Derneği), hemen ardından da AkdenizSMD (Akdeniz Serbest Mimarlar Derneği) ve docomomo_tr tescil başvurusunda bulundular ancak Antalya Kültür Varlıkları Koruma Bölge Kurulu 8 Nisan'da yapının tescile uygun olmadığı kararını aldı. Bu karara karşı Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu'na yapılan itirazlar da Haziran ayı sonunda olumsuz sonuçlandı.

Antalya Arkeoloji Müzesi'nin Yıkımı ve Koruma Mücadelesi

Yapının korunması için yürütülen mücadele, İnşaat Mühendisleri Odası, Peyzaj Mimarları Odası ve Şehir Plancıları Odası'nın Antalya Şubeleri'nden Europa Nostra, ICOMOS-TR, KORDER, Mimarlar Derneği 1927, Serbest Mimarlar Dernekleri Konfederasyonu ve Arkeologlar Derneği'ne kadar birçok mesleki örgütün yıkıma tepkilerini duyurmalarıyla sürdü. Bu süreçte Nisan ayında müze yapısının yıkılmasının durdurulması talebiyle açılan ve geçen süre içinde 14 bine yakın imza toplanan change.org kampanyası da destek verdi.⁵ Medyada yıkıma karşı tepkilerle ilgili paylaşımlar artarken, kent, mimarlık ve arkeoloji alanlarındaki örgütlerle birlikte Antalya Barosu ve Antalya Kent İzleme Platformu'ndan ODTÜ Arkeoloji Öğrenci Topluluğu'na uzanan geniş bir yelpazede çok farklı alanı temsil eden yerel ve ulusal 50'ye yakın sivil toplum kuruluşundan oluşan "Müze Çalışma Grubu", 5 Temmuz'da müze önündeki günlük eylemlerine başladı.⁶ 7 Temmuz'da Mimarlar Odası Genel Merkezi'nin tescil talebinin reddine ilişkin dava açmasının hemen ardından, 8 Temmuz'da müze ziyarete ve 16 Temmuz'da tamamen kapatıldı; bu uygulama hakkında Av. Dr. Fevzi Özlüer'in bakanlık

Antalya Müzesi maket fotoğrafı (Kaynak: D. Tekeli, S. Sisa, Projeler, Uygulamalar 1954-1974, 1974)

aleyhinde açmış olduğu dava da sürerken, 23 Temmuz'da eserler taşınmaya başlandı.

Türkiye'nin yarışmayla elde edilmiş ilk bölge müzesi olan yapı, 1960'lardan itibaren gelişen kültür turizmi ve tanıtım politikalarının fiziksel bir temsili olmuş ve Antalya'nın kent belleğinde kalıcı bir yer edinmişti. Mimarlarından Doğan Tekeli'nin "bir mücevher kutusu" olarak tanımladığı ve "Türk mimarlığı belgeseli" olarak değerlendirdiği yapı, Türkiye'de modern müze mimarisinin gelişiminde bir dönüm noktası olarak kabul edilmekte; modern mimarlığın yerel bağlamla bütünleşme çabasına da işaret etmekteydi. Tarihsel ve kentsel bağlamı içinde tanımlanabilen değerleri, yapıyı Türkiye modern mimarlık mirasının önemli bir örneği olarak öne çıkarmaktaydı.

Koruma mücadelesinde, yapının çağdaş müzecilik anlayışına ihtiyaç verecek şekilde yaşamına devam etmesi ekonomik ve sürdürülebilir tek seçenek olarak öne çıkmakta; kültür varlığı niteliğini oluşturan özgün değerleri korunarak yaşatılması

için, güncel yönetmeliklere uygun şekilde güçlendirilmesi ve özgün mimari özellikleri esas alınarak restorasyonu önerilmekteydi.⁸ Modern mimarlık mirasının kaybedilmesinin çok farklı nedenleri olsa da, korunması yönünde en önemli adım, yirminci yüzyılda üretilen yapıların kültür varlığı olarak toplum tarafından kabul edilmesini sağlamaktır. Müze önünde her gün sürdürülen eylemlerle ve ICOMOS Türkiye'nin ISC20C Türkiye ve ISCARSAH Türkiye Ulusal Bilimsel Komiteleri ile işbirliği içerisinde 9 Temmuz'da düzenlediği⁷ "Türkiye'de Modern Mimarlık Mirasının Korunmasına Yönelik Güncel Tartışmalar" toplantı dizisinde gerçekleştirilen müze odaklı oturum gibi etkinliklerle de desteklenen ve medyada geniş yer bulan tepkilerle aylarca süren toplumsal koruma mücadelesi, yine de yıkıma engel olamadı. Öte yandan, yıkımın ardından da her hafta eylemlerini sürdüren "Müze Çalışma Grubu" odağında sivil toplum kuruluşlarının birlikte verdikleri bu mücadele, tarihe geçen önemli bir örnek oluşturuyor. Çıkarılan ortak ses, mimari uygulama süreçlerinin merkezi/yerel yöneticilerden ilgili meslek

insanlarına ve kullanıcılar olarak halka uzanan tüm aktörlerine, geleceği kurarken kentlerin modern mirası da kapsayan çok katmanlı tarihi kimliklerini korumaları için önemli bir çağrı niteliğinde. Bu çağrının yanıt bulması ise, ancak Antalya Müzesi'nin korunması mücadelesi gibi deneyimlerden ders çıkarılarak ve olumsuzluklara karşın umutsuzluğa düşmeden ortak mücadelenin sürdürülmesi ile mümkündür.

Kaynakça;

⁵<https://www.change.org/p/antalya-muze-binası-nın-yıkılmasını-durdurun>

⁶<https://www.instagram.com/muzecalismagrubu/>

⁷ Tekeli, D. (2025) Doğan Tekeli Anlatıyor: Antalya

Arkeoloji (Bölge) Müzesi ve 20. Yüzyıl Modern Mimarlık Mirasının Önemi - Bölüm 1, Açık Radyo – Kültürel Miras ve Koruma: Kimin İçin, Ne İçin? (<https://apacikradyo.com.tr/podcast/kulturel-miras-ve-koruma-kim-icin-ne-icin/dogan-tekeli-anlatiyor-antalya-arkeoloji-bolge>)

⁸ 2024 yılının Eylül ayında müze arazisinin önünde yer alan Muratpaşa-Konyaaltı falez bandının SİT derecesinin “Kesin Korunacak Hassas Alan”dan “Nitelikli Doğal Koruma Alanı”na çevrilmesi, Şehir Plancıları Odası ve Jeoloji Mühendisleri Odası'nın bu karara karşı açmış oldukları davaların sonuçlanmamış olması ve müzenin çevresindeki diğer kamu arazilerinde yer alan bazı yapılarda yıkımın gerçekleştirilmiş, bazılarının yıkımının da gündemde olması da göz önüne alınarak, müzenin yıkımın ardından bölge için “müze-otel” gibi rant odaklı projelerin olasılığına dikkat çekilmektedir.

Türkiye’de Modern Mimarlık Mirasının Korunmasına Yönelik Güncel Tartışmalar

09 Temmuz 2025 - Modern Miras ve Arkeoloji Müzeleri

İlke Alatlı

ICOMOS Türkiye tarafından düzenlenen Türkiye’de Modern Mimarlık Mirasının Korunmasına Yönelik Güncel Tartışmalar çevrimiçi etkinlik serisinin üçüncü ve sonuncusu Modern Miras ve Arkeoloji Müzeleri başlığı ile 09 Temmuz 2025’te gerçekleştirilmiştir. Serinin bu son buluşmasında 20 Mart 2025’te Kültür Bakanlığı tarafından yıkılacağı duyurulmasıyla Türkiye’de tehdit altındaki en görünür ve acil örneklerden biri haline gelen Antalya Arkeoloji Müzesi’ne özel bir yer verilmesi amaçlanmıştır. Etkinlik, koruma uzmanları, meslek profesyonelleri, öğrenciler ve akademisyenlerden oluşan geniş bir katılımcı kitlesini bir araya getirmiştir. Moderatörlüğünü Burçin Altınsay’ın üstlendiği oturumun ilk bölümünde Tuğba Sağıroğlu’nun Türkiye’de Modern Arkeoloji Müzelerinin İnşa ve Dönüşüm Süreçleri adlı sunumuna yer verilmiş, ardından modern mimarlık mirası olan Antalya Arkeoloji

Modern Miras ve Arkeoloji Müzeleri Çevrimiçi Etkinliği

Müzesi’nin müellifi Doğan Tekeli ile söyleşi gerçekleştirilmiştir.

Tuğba Sağıroğlu sunumunda, 1930’lardan 1980’lere uzanan dönemde inşa edilen arkeolojik müzelerinin geçirdiği farklı değişim ve dönüşümleri örneklerle aktarmıştır. Bu çerçevede, 1936 tarihli ve 2020’de tescil edilerek işlevini sürdüren Bergama Müzesi ve 1972 tarihli ve tescil sonrası işlev değişikliğine uğrayan Adana Arkeoloji Müzesi gibi örnekler karşılaştırmalı olarak ele alınmıştır. Sağıroğlu ayrıca Türkiye’de yedi ilde uygulanan tip projelerden Gaziantep Arkeoloji Müzesi ve 2023’te yıkılan Erzurum Müzesine de değinerek modern arkeoloji

müzelerinin farklı kaderlerini ortaya koymuştur.

Doğan Tekeli ile yapılan söyleşide, Türkiye’de yarışma ile elde edilen ilk müze binası olan Antalya Müzesi’nin tasarım sürecine; yapının çevreyle kurduğu ilişki, iklim verileri ve kullanım gereksinimleri doğrultusunda şekillenen temel mimari kararlarına, ayrıca uygulama sürecinde ve sonrasında yapılan değişikliklere değinilmiştir. “Bir mimari eserin kullanıcıları, sahipleri ve

sonra toplum tarafından benimsemesi mimarı için mutluluk vericidir” diyen Tekeli “yerinden ve işlevinden doğmuş özgün bir yapı olarak” Antalya Müzesinin güçlendirilerek korunmasının ve yeni müzenin farklı bir yerde inşa edilmesinin, Antalya için olduğu kadar Türk mimarlığı ve Türk toplumu için de önemli bir kültürel sahiplenme örneği oluşturacağını vurgulamıştır.

Yeni Bir Seminer Dizisi: “Dünya Mirası Listesi’ndeki Kültür Varlıklarımızda Güncel Koruma Gelişmeleri”

Yeşim Erdal

ICOMOS Türkiye, 2025 yazında “Dünya Mirası Listesi’ndeki Kültür Varlıklarımızda Güncel Koruma Gelişmeleri” başlıklı bir seminer dizisi başlatmış; 27 Temmuz’da çevrimiçi yapılan ilk seminerin konusu Edirne Selimiye Camii ve Külliyesi olmuştur.

Yaz başında Selimiye Camii, ana kubbesindeki 18. yüzyıla tarihlenen ve restorasyonu tamamlanmış kalemşi katmanının sökülerek, 16. yüzyıla ait olduğu varsayılan yeni bir kalemşi örneğinin uygulanması ihtimali üzerine tartışmaların odağı hâline gelmişti. Bu doğrultuda, ICOMOS Türkiye Milli Komitesi, 11 Haziran’da konuya ilişkin bilimsel görüşünü yayımlamış; ardından mesele daha geniş bir çerçevede değerlendirilmek üzere seminerde tartışmaya açılmıştır.

Moderatörlüğünü Gülsün Tanyeli’nin yaptığı seminerde, 1970’lerden itibaren Selimiye Camii’nde belgeleme, çevresel arkeolojik araştırmalar ve Dünya Miras Listesi adaylık dosyasının hazırlanması gibi süreçlerde rol alan Zeynep Ahunbay ve son dönem restorasyonunun bilim kurulu üyelerinden Can Binan konuşmacı olarak yer almıştır.

Ahunbay, “Dünya Mirası Listesinde Edirne Selimiye Camii ve Külliyesi” başlıklı sunumunda,

Selimiye Camii’nde Güncel Koruma Tartışmaları Ele Alındı

Selimiye Camii’nin inşa ve onarım süreçlerinden bahsetmiş; Dünya Miras Listesi’ne kabul süreci ve sahip olduğu üstün evrensel değerler üzerine kapsamlı bir değerlendirme yapmıştır. Binan ise, “Edirne Selimiye Camii 2023–2025 Dönemi Koruma ve Restorasyon Süreci” başlıklı sunumunda, restorasyon sürecindeki müdahaleleri aktarmıştır. Bilim kurulunun yapının tüm katmanlarının korunması yönünde bir yaklaşım benimsediğini, ana kubbedeki kalemşine dair tartışmaların onarımın büyük oranda tamamlandığı bir aşamada gündeme getirildiğini belirtmiştir. 1752 depremi sonrasına tarihlenen kalemşi katmanının ana kubbede özgünlüğünü koruyan tek katman olduğunu, uygulamanın bu doğrultuda gerçekleştirildiğini ve ana kubbede 16. yüzyıla dair herhangi bir ize rastlanmadığını da eklemiştir. “Özgünlük” konusunun yanlış yorumlandığını belirten Binan, 18. yüzyıl ve sonrasına tarihlenen katmanları yok etmeye yönelik bu yaklaşımın yaygınlaşması durumunda, pek çok anıt eserin miras değerlerini kaybetmesinin kaçınılmaz olacağına dikkat çekmiştir.

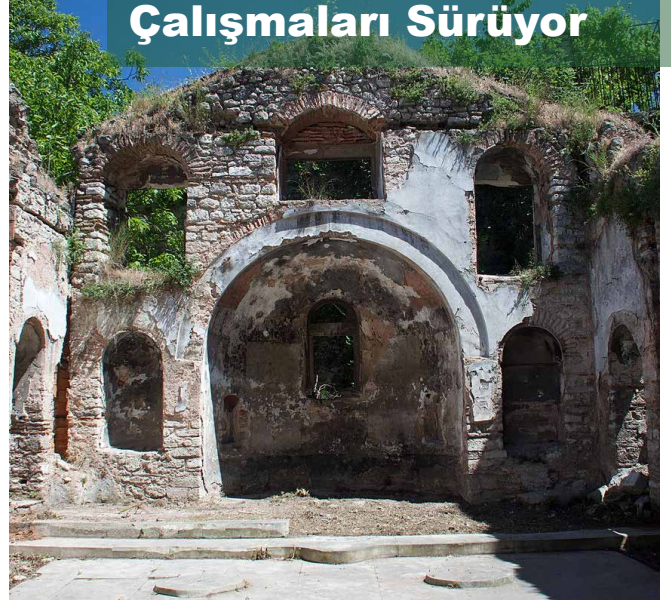
ÜYELERİMİZDEN PROJE / ARAŞTIRMA HABERLERİ

Panayia Paramythia Kilisesi Belgeleme ve Koruma Projesi (Documentation and Preservation of Panagia Paramythia Church)

Ayşegül Özer

“Panayia Paramythia Kilisesi Belgeleme ve Koruma Projesi” (Documentation and Preservation of Panagia Paramythia Church)”, 2022 yılında, Prof. Dr. Alessandro Camiz yürütücülüğünde, Özyeğin Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım fakültesi bünyesinde, başlamıştır. Amerika Birleşik Devletleri Dışişleri Bakanlığı fonu ile STU15022GRO043 başlanan çalışmalarda alanın üç boyutlu taraması yapılmış ardından 2023 yılında Prof. Dr. Aslıhan Ünlü, Prof. Dr. Alper Ünlü, Ayşegül Özer’den oluşan, Yönetim Kurulu (Steering Comitee), incelemeleri doğrultusunda YÖK mevzuatı ve yerleşkenin mevcut ihtiyaçları doğrultusunda düzenlenmiştir. 2023 yılı sonunda, oluşturulan yeni kapsamıyla araştırma ve belgeleme çalışmaları ICOMOS üyesi Koruma Uzmanı Mimar Ayşegül Özer yürütücülüğünde başlamıştır. Bu süreçte alandaki atıklar uzaklaştırılmış ve özgün yeni yüzeylere ulaşılmış, İTÜ ile işbirliği kapsamında yerleşkedeki yeraltı kültür varlıklarının georadar taramaları tamamlanmıştır. Ayrıca bitiş yüzeylerinin korunmasına yönelik müdahale teknik ve içerdiğinin belirlenmesi amacıyla MSÜ ve MÜ uzmanları ile araştırma ve incelemeler Bu süreçte kilise duvarlarında renk, bezeme vb özgün unsurlar tespit edilmiş ve korunmaları için reçeteler oluşturulmuştur. Açığa çıkan yeni bulguların belgelenmesi süreci ÖZÜ Mimarlık ve Tasarım Fakültesi öğrencilerinin katılımıyla ve hibe desteği ile ileri belgeleme teknikleri kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırma ve koruma projesi kapsamında kilise kalıntılarının yapısal mevcut durumu inşaat mühendisi

Panayia Paramythia Kilisesi Belgeleme Çalışmaları Sürüyor

uzmanlarca incelenmiş ve yapının korunması için gerekli acil ve uzun vadede müdahaleler tespit edilmiştir.

Proje kapsamında alanın güvenliğinin sağlanması yapı kalıntılarında kayıpların engellenmesi amacıyla öncelikli alanlarda geçici askıya alma işlemleri uygulanmıştır.

Çok katmanlı kimliği ile İstanbul’un tarihsel kimliği için önemli bir değere sahip Panayia Paramythia Kilisesi Yerleşkesinin erişilebilir olması ve gelecekteki kayıpların önlenmesi amacıyla kilise kalıntıları üzerinde geçici koruyucu örtü yapılması da proje kapsamında planlanmıştır. Fatih Belediyesi, KUDEP, İstanbul 4 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü ve İstanbul Arkeoloji Müzesi denetiminde gerçekleştirilen araştırma ve geçici örtü yapılması vb. acil, önleyici müdahale çalışmalarının 31 Aralık 2025 tarihinde tamamlanması planlanmaktadır.

Çanakkale İli, Ayvacık İlçesi Kırsalında Sürdürülebilir Koruma ve Tasarım Yaklaşımlarının Belirlenmesi

Yıldız Teknik Üniversitesi-Mimarlık

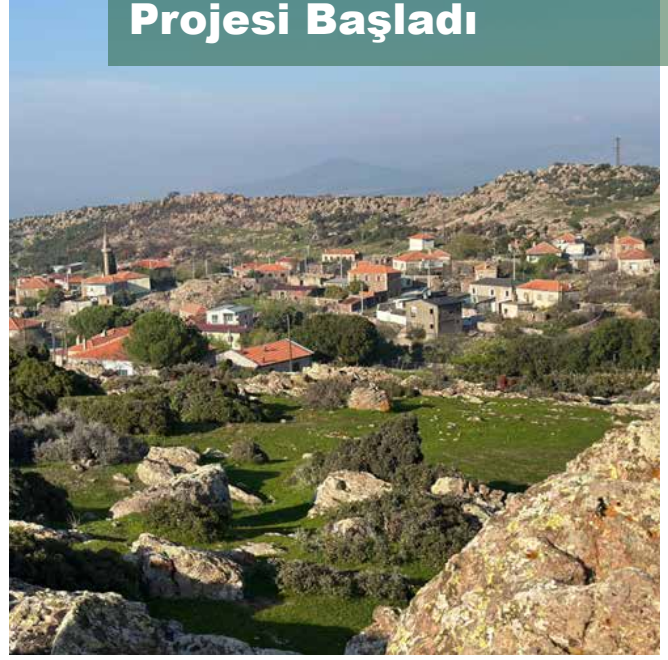
*Fakültesi Koruma ve Restorasyon Araştırma
Grubu*

Yıldız Teknik Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi (BAP) tarafından disiplinlerarası çalışma grupları güdümlü araştırma projesi çağrısı kapsamında desteklenen “Çanakkale İli, Ayvacık İlçesi Kırsalında Sürdürülebilir Koruma ve Tasarım Yaklaşımlarının Belirlenmesi” başlıklı FBG-2025-6806 no’lu iki yıllık proje 07 Mayıs 2025 tarihinde başlamıştır.

Yıldız Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Koruma ve Restorasyon araştırma grubu üyesi Doç.Dr. Ebru Omay Polat’ın yürütücülüğündeki proje, Koruma ve Restorasyon araştırma grubu üyeleri yanı sıra Yıldız Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama fakültesinden öğretim üyelerinin de aralarında bulunduğu geniş bir araştırmacı ekip tarafından yürütülmektedir. Araştırma ekibi şu isimlerden oluşmaktadır: Prof. Dr. Zeynep Gül Ünal, Prof. Dr. Aynur Çiftçi, Doç. Dr. Berna Dikçınar Sel, Dr. Öğr. Üyesi Deniz Erdem Okumuş, Doç. Dr. Uzey Yergün, Dr. Öğr. Üyesi Banu Çelebioğlu Yergün, Dr. Öğr. Üyesi Burcu Yağan Köylü, Arş. Gör. Dr. Aylin Akçabozan Taşkiran, Dr. Öğr. Üyesi Melis Bilgiç Elmas, Arş. Gör. Dr. Zeynep Ece Atabay, Arş. Gör. Tuğçe Darendeli, Arş. Gör. Gamze Özmertyurt, Arş. Gör. Hafsa Özdemir, Arş. Gör. Pınar Koçlardan ve Arş. Gör. Anıl Yavuz.

Zengin kırsal mirasının yanı sıra çok katmanlı bir kültürel peyzaj alanı olarak da önemli potansiyel taşıyan Ayvacık (Çanakkale) kırsalı, literatürde bugüne dek sınırlı biçimde ele alınmış bir bölgedir. Alan; arkeolojik kalıntılar, geleneksel mimari örnekler ve doğal çevre özelliklerinin yanı sıra, bölgeye özgü somut olmayan miras unsurlarıyla

Ayvacık Kırsalında Sürdürülebilir Koruma Projesi Başladı

Ayvacık kırsalı

da dikkat çekmektedir. Deprem, yangın, göç, turizm, iklim değişikliği ve ekonomik üretim biçimlerindeki dönüşüm gibi farklı ölçeklerde gelişen tehditler karşısında, bölgenin somut ve somut olmayan miras değerlerinin bütüncül bir yaklaşımla incelenmesi ve sürdürülebilir koruma ile tasarım ilkeleri doğrultusunda değerlendirilmesi hedeflenmektedir. Bu kapsamda, disiplinlerarası araştırma grubu, yenilikçi araç ve tekniklerin yanı sıra bölgede yerinde tespit, risk ve potansiyellerin analizleri yoluyla kırsal alanda koruma politikalarının geliştirilmesine katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Proje kapsamındaki çalışmalar, ilk olarak Yıldız Teknik Üniversitesi Tarihi Çevre Değerlendirme Stüdyosu kapsamında Koyunevi ve çevre köylerde yürütülen tespit ve analiz çalışmaları ile başlatılmıştır.

COST Action “Global Network On Culture Heritage Conservation Under Climate Change (Go2CHANGE) Projesi

Zeynep Enlil

Yıldız Teknik Üniversitesi’ni temsilen Zeynep Enlil ve Deniz Erdem Okumuş’un yer aldığı COST Action projesi Urban Living Lab (ULL)’ler üzerinden ilerleyecek olup bu yıl çalışılacak alan DMA’a Bamberg olarak belirlenmiştir. Her yıl başka bir

kentte çalışılacak proje kapsamında İstanbul’un ULL’lerden biri olarak seçilmesi için girişimlerde bulunulması ve böylelikle iklim değişikliğinin kültürel miras üzerindeki etkilerini ve bunların nasıl önlenebileceğini İstanbul özelinde tartışma, deneyim paylaşımı ve öğrenme ortamı yaratmak hedeflenmektedir. İstanbul’un ULL olarak seçilmesi halinde ICOMOS’u ve iklim krizinin mirasa etkileri konusunda çalışan üyelerle proje faaliyetlerine katılımlarının sağlanması arzu edilmektedir. Proje ile ilgili detaylı bilgiye <https://www.cost.eu/actions/CA24113/> websitesinden ulaşabilirsiniz.

İklim Krizi Bağlamında Antik Su Mirasının Yeniden Yorumlanması: İtalya’da Kültürel Peyzajlar ve Arkeolojik Alanlar Üzerine Disiplinlerarası Bir Araştırma

Figen Kıvılcım Çorakbaş

Bu araştırma projesi, iklim krizi çağında kültürel peyzajların ve arkeolojik alanların korunması ve yönetimi konusuna odaklanmakta; özellikle İtalya’daki antik su mirasının iklim değişikliğinin etkilerinin azaltılması ve uyum stratejileri açısından yeniden yorumlanmasını amaçlamaktadır. Çalışma, Prof. Dr. Figen Kıvılcım Çorakbaş tarafından 18 Haziran – 15 Eylül 2025 tarihleri arasında İtalya’da yürütülmüş; YÖK AKAP programı ve Roma Sapienza Üniversitesi tarafından eş zamanlı olarak desteklenmiştir.

Araştırma kapsamında Roma ve çevresi başta olmak üzere İtalya’nın farklı bölgelerinde Roma dönemine ait su kemerleri, antik su altyapıları, çeşmeler, hamamlar, kuyular, değirmenler ve sarnıçlar incelenmiştir. Roma’nın antik hidrolik miras açısından zenginliği, disiplinler arası bir

yaklaşım geliştirmek için temel bir araştırma zemini oluşturmuştur. Çalışma, geçmiş iklim koşullarının ve su sistemlerinin anlaşılması, arkeolojik alanlardaki su yapılarının belgelenmesi ve tarihsel uyum pratiklerinin ortaya konulması gibi hedefler doğrultusunda yürütülmüştür.

Araştırma sürecinde Roma’daki İngiliz Okulu, Alman Arkeoloji Enstitüsü ve Roma Sapienza Üniversitesi’nin ilgili kütüphane ve arşivlerinde çalışmalar yapılmış; Roma, Tivoli, Pompeii, Baia, Venedik ve Floransa gibi çok sayıda yerleşimdeki ilgili kentsel ve arkeolojik sitler ziyaret edilmiştir. Su mirası unsurları; çalışma prensipleri, sistem tipleri ve tarihsel örnekler temelinde sınıflandırılmıştır. Elde edilen bulgular, antik su sistemlerinin iklim ve topografya ile doğrudan ilişkili olduğunu ve mimari ile bütünleşik biçimde tasarlandığını ortaya koymaktadır.

Projenin, yeni bilimsel yayınlara ve uluslararası araştırma projelerine zemin hazırlaması beklenmektedir.

ICOMOS Türkiye Bülteni’nde yer alan tüm yazılar, yazarların kendi görüşlerini yansıtmaktadır. Görsellerin telif haklarının kontrolü yazarların sorumluluğundadır.